

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»
Кафедра журналістики**

Забашта Анастасія Володимирівна

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«Розвиток інформаційних жанрів у сучасних інтернет-виданнях»

(тема)

061 Журналістика

(шифр і назва спеціальності)

«Журналістика»

(освітня програма)

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Бакалаврська кваліфікаційна робота Забашти Анастасії Володимирівни містить результати власних доробок. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

А.В. Забашта

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник:

Момот Неля Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Київ-2026 р.

ЗМІСТ

Реферат.....	3
Вступ	4
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження інформаційних жанрів у сучасній журналістиці.....	7
1.1. Інформаційні жанри в сучасній журналістиці: теоретичний огляд у сфері цифрової журналістики.....	7
1.2. Поняття та класифікація інформаційних жанрів у журналістиці.....	16
Розділ 2. Аналітичне дослідження розвитку інформаційних жанрів у сучасних інтернет-виданнях.....	24
2.1. Загальна характеристика провідних інтернет-видань в Україні («Суспільне Новини», «LIGA.net», «Українська правда»).....	24
2.2. Особливості подачі новинних матеріалів у провідних українських інтернет-виданнях.....	35
Розділ 3. Перспективи розвитку інформаційних жанрів у цифровому середовищі.....	52
3.1. Проблеми розвитку інформаційних жанрів в інтернет-ЗМІ України.....	52
3.2. Рекомендації щодо вдосконалення та тенденції трансформації жанрів під впливом сучасних вимог.....	55
Висновки	59
Список використаних джерел та літератури	63

РЕФЕРАТ

Дипломна робота бакалавра на тему: «Розвиток інформаційних жанрів у сучасних інтернет-виданнях».

Структура роботи передбачає вступ, 3 розділи, висновки, список використаних джерел (71 найменування). Кількість сторінок – 71, таблиць – 3, рисунків – 6, схем – 1.

Об'єкт дослідження – розвиток інформаційних жанрів у сучасних українських інтернет-виданнях.

Предмет дослідження – специфіка подачі та класифікація новинних матеріалів у провідних українських онлайн-ЗМІ.

Мета роботи – комплексно дослідити розвиток інформаційних жанрів у сучасних українських інтернет-виданнях та визначити їхні тенденції, проблеми й перспективи трансформації в цифровому середовищі.

Наукові методи дослідження: застосовується контент-аналіз для оцінки структури матеріалів (п.2.2), порівняльний аналіз для зіставлення жанрів у різних виданнях (п.1.2), а також системний аналіз для виявлення тенденцій розвитку жанрів (п.3.1).

Наукова новизна одержаних результатів: визначено сучасні трансформації інформаційних жанрів в інтернет-ЗМІ України та запропоновано удосконалені підходи до їх класифікації.

Практична значущість одержаних результатів дослідження можуть бути використані журналістами для підвищення ефективності подачі новин та адаптації жанрів до вимог цифрового середовища, а також як приклад для студентських досліджень та праць.

ВСТУП

Розвиток інформаційних жанрів у сучасних інтернет-виданнях є надзвичайно актуальною темою для досліджень у сфері журналістики та соціальних комунікацій України. Зростання ролі цифрових медіа та поширення нових технологій кардинально змінило спосіб створення, поширення та споживання інформації, що зумовлює потребу у системному вивченні жанрової структури сучасних медіа. Інтернет-видання, такі як «Суспільне Новини», «LIGA.net» та «Українська правда», стали не лише джерелами оперативної інформації, але й платформами для формування суспільної думки та медіаосвіти громадян. У даному контексті аналіз жанрів, їх трансформації та специфіки подачі матеріалів набуває важливого практичного значення для розвитку журналістики та інформаційної культури в Україні.

Актуальність теми зумовлена тим, що, незважаючи на значну кількість досліджень класичних журналістських жанрів, у науковій літературі недостатньо уваги приділено саме їхній адаптації до цифрового середовища. Сучасні інтернет-видання використовують нові форми презентації матеріалів, інтерактивні елементи, мультимедіа та адаптовані формати тексту, що потребує перегляду традиційних класифікацій жанрів. Вітчизняні та зарубіжні наукові праці частково торкаються даної проблеми, проте вони не охоплюють комплексно специфіку українського інформаційного простору та особливості локальних онлайн-видань.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що аналіз жанрів і способів подачі новин дозволяє не лише оцінити якість журналістських матеріалів, але й визначити тенденції розвитку медіа, сформувати рекомендації щодо удосконалення редакційних практик та підвищення ефективності комунікації з аудиторією.

Крім того, сучасна журналістика стикається з викликами, пов'язаними з дезінформацією, маніпуляцією та швидкістю поширення новин. Вивчення

жанрової структури допомагає визначити стандарти професійної журналістики та розробити рекомендації щодо трансформації жанрів у цифровому середовищі.

Дослідження має соціальне та комунікаційне значення, оскільки дозволяє підвищити медіаграмотність суспільства, сприяти якіснішому поширенню достовірної інформації та зміцненню довіри до українських інтернет-видань.

Актуальність дослідження підтверджується сучасними змінами у медіапросторі та потребою у науково обґрунтованих підходах до формування якісного інформаційного контенту в українських онлайн-ЗМІ.

Ступінь наукової розробки. Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема жанрової системи журналістики, її трансформації та функціонування в умовах цифровізації є ґрунтовно розробленою в сучасних дослідженнях. У працях О.Ю. Балалаєвої, С.В. Белькової, О.В. Гарматій, М. Тимошика та інших авторів закладено теоретичні основи класифікації журналістських жанрів, розкрито їх еволюцію та функціональне призначення в традиційних і нових медіа. Значна кількість досліджень присвячена розвитку інтернет-журналістики, медіаконвергенції та мультимедійності (Л.М. Городенко, Є.С. Цимбаленко, І.Ю. Тонкіх), а також впливу соціальних мереж і цифрових платформ на жанрову структуру та сприйняття інформації аудиторією. Окремий пласт становлять роботи, що аналізують журналістську творчість, професійні стандарти та психологічні аспекти створення медіатекстів (В.Ф. Іванов, М.К. Василенко, М. Яцимірська, Н. Драган). Практичні та методичні аспекти підготовки журналістів представлені навчальними посібниками й рекомендаціями, що забезпечують прикладну основу дослідження.

Мета роботи – комплексно дослідити розвиток інформаційних жанрів у сучасних українських інтернет-виданнях та визначити їхні тенденції, проблеми й перспективи трансформації в цифровому середовищі.

Для досягнення мети поставлені наступні **завдання**:

- проаналізувати літературу та виявити рівень розробленості означеної теми;
- визначити теоретичні аспекти інформаційних жанрів в сучасній журналістиці та поняття й класифікація інформаційних жанрів у журналістиці;
- провести загальну характеристику провідних інтернет-видань в Україні («Суспільне Новини», «LIGA.net», «Українська правда»)
- проаналізувати особливості подачі новинних матеріалів у провідних українських інтернет-виданнях;
- визначити проблеми та тенденції розвитку інформаційних жанрів в інтернет-ЗМІ України.

Об’єкт дослідження – розвиток інформаційних жанрів у сучасних українських інтернет-виданнях.

Предмет дослідження – специфіка подачі та класифікація новинних матеріалів у провідних українських онлайн-ЗМІ.

Наукові методи дослідження: застосовується контент-аналіз для оцінки структури матеріалів (п.2.2), порівняльний аналіз для зіставлення жанрів у різних виданнях (п.1.2), а також системний аналіз для виявлення тенденцій розвитку жанрів (п.3.1).

Наукова новизна одержаних результатів: визначено сучасні трансформації інформаційних жанрів в інтернет-ЗМІ України та запропоновано удосконалені підходи до їх класифікації.

Практична значущість одержаних результатів: результати дослідження можуть бути використані журналістами для підвищення ефективності подачі новин та адаптації жанрів до вимог цифрового середовища, а також як приклад для студентських досліджень та праць.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел 71 позиція. Загальний обсяг роботи 71 сторінка, кількість таблиць – 3.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЖАНРІВ У СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ

1.1. Інформаційні жанри в сучасній журналістиці: теоретичний огляд у сфері цифрової журналістики

Журналістика є особливою формою суспільно-політичної діяльності, спрямованої на систематичне інформування населення про актуальні події та процеси за допомогою друкованих і електронних засобів масової інформації, як визначає енциклопедія сучасної України [5].

Водночас журналістика виступає як наукова галузь, що досліджує закономірності літературно-публіцистичної творчості, принципи організації періодичних видань, радіо- і телепередач, а також функціонування системи періодики загалом. Історично поняття журналістики еволюціонувало від позначення сукупності журналів до визначення регулярної інформаційної діяльності, пов'язаної з випуском періодичних видань. Формування європейської журналістики бере початок із появи перших газет у XVII столітті, тоді як українська журналістика зародилася на початку XIX століття та швидко набула значного суспільно-культурного впливу, попри обмеження, зумовлені перебуванням українських земель у складі імперій.

Подальший розвиток журналістики тісно пов'язаний із технологічним прогресом: появою фотографії та кінематографа, становленням радіо- й тележурналістики, а згодом – інтернет-журналістики. У демократичних суспільствах журналістика поступово перетворилася на інструмент громадського контролю та важливу складову громадянського суспільства, здобувши характеристику «четвертої влади» через здатність впливати на формування громадської думки. На противагу цьому, в умовах тоталітарних режимів, зокрема в СРСР, засоби масової інформації функціонували переважно як механізм ідеологічної пропаганди та політичної агітації.

У сучасній Україні журналістика виконує важливу роль у формуванні та захисті національного інформаційного простору. Вона класифікується за рівнем професійності, способом поширення інформації, сферою розповсюдження, тематичною спрямованістю та джерелами фінансування. Жанрова система журналістики охоплює інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні та розважальні жанри, що реалізуються в різних типах медіа – від друкованих до цифрових. Основними методами журналістської діяльності є опрацювання відкритих джерел інформації та журналістське розслідування, яке в демократичних суспільствах може мати значний суспільний резонанс [5].

Для кращого розуміння розвитку інформаційних жанрів варто розглянути наукову літературу. Аналіз опрацьованих джерел дає змогу систематизувати їх у кілька тематичних груп відповідно до проблематики розвитку інформаційних жанрів в інтернет-ЗМІ України.

Першу групу становлять праці, присвячені теоретико-методологічним засадам жанрології журналістики. О.Ю. Балалаєва у своїй роботі розглядає класифікаційні підходи до жанрів новинної журналістики, зіставляючи вітчизняні та зарубіжні концепції [1]. О.В. Голік аналізує історію формування науки про жанрову систему друкованих ЗМІ [13] та методологічні аспекти теорії жанрів [14], що дозволяє простежити еволюцію наукових підходів. М. Тимошик акцентує на необхідності фахової полеміки щодо жанрової системи сучасних медіа [48], а також осмислює поняття журналістської професії у ретроспективі [49]. Теоретичну основу дослідження доповнюють праці І.Л. Михайлина [36], В. Здорогеги [24], О.М. Холода [56], у яких окреслено методологію соціальних комунікацій і принципи журналістської творчості.

Друга група джерел стосується трансформації жанрів під впливом цифровізації та розвитку інтернет-медіа. Л.М. Городенко аналізує тенденції розвитку інформаційних жанрів в українському Інтернеті [15], а спільно з Є.С. Цимбаленко досліджує мультимедійність як чинник жанрової дифузії [16]. Є. Цимбаленко та К. Соколова розглядають трансформаційні процеси в

інтернет-медіа [57]. М. Деузе у працях про веб-журналістику наголошує на зміні професійної ідентичності журналіста в умовах цифрового середовища [66; 67], а М. Карлссон і Дж. Лім досліджують феномен оперативності онлайн-новин та міфологізацію «миттєвості» [68; 70]. Н. Турман і А. Волтерс визначають live blogging як одну з ключових платформ цифрової журналістики [71], що корелює з висновками К. Андерсона щодо еволюції форм онлайн-подання новин [63].

Третю групу формують дослідження окремих жанрів в інтернет-просторі. Н.С. Дрозд характеризує замітку як провідний жанр новинної журналістики [22], М. Слюсаренко аналізує статтю як жанр [45], А. Іващук – трансформацію нарису в нових медіа [27], а М. Нестеренко – жанрову природу мультимедійних історій [39]. К. Гавран, О. Грабарчук і К. Грубич пропонують наукову класифікацію відеоблогінгу [9], що відображає розширення жанрової палітри. С. Шийка узагальнює особливості інформаційної журналістики в сучасному просторі [61].

Четверта група джерел присвячена проблемам професійних стандартів та інформаційного впливу. В.Ф. Іванов окреслює загальні стандарти журналістики [26], М.К. Василенко аналізує межі допустимого домислу в журналістських матеріалах [4], а О. Давид розглядає роль ЗМІ у виникненні кризових ситуацій [20]. Практичні аспекти трансформації медіа під час війни висвітлюють К. Волощук [7] та О. Кириленко [30].

Окрему групу становлять емпіричні та прикладні джерела – матеріали онлайн-видань «Українська правда» [52], «Суспільне Новини» [47], «Ліга.net» [40], а також міжнародні ресурси, зокрема *BuzzFeed News* [65] і *The Guardian* [69], що дозволяють зіставити український і зарубіжний досвід.

Таким чином, сукупність опрацьованих джерел формує комплексну наукову базу дослідження, поєднуючи теоретичні концепції жанрології, аналіз цифрових трансформацій, вивчення окремих жанрових форм і проблем дотримання професійних стандартів у сучасному інформаційному середовищі.

Інформаційні жанри формують базову групу журналістських жанрів поряд з аналітичними та художньо-публіцистичними [23]. Їхнє призначення – оперативно та об'єктивно повідомляти про події суспільного життя без оцінок або коментарів, забезпечуючи лаконічність, точність і фактологічну вивіреність. До них належать замітка, інформаційна кореспонденція, репортаж, звіт, інтерв'ю, бліц-опитування та інші жанрові форми, які забезпечують первинне інформування аудиторії.

Інформаційні жанри журналістики, як складова загальної жанрової системи, тривалий час перебувають у центрі наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Значний внесок у теоретичне осмислення жанрів періодичної преси здійснив О. Тертичний, який у своїх працях систематизував підходи до жанрової класифікації та визначив ключові ознаки інформаційних текстів. В українському науковому дискурсі проблеми мережевого жанроутворення досліджувала І. Артамонова, спираючись, зокрема, на теоретичні напрацювання О. Калмикова, Л. Коханової, О. Вартанової, С. Машкової та інших дослідників, що дозволило окреслити специфіку функціонування жанрів у цифровому середовищі. Важливими є також праці О. Аكوпова, у яких подано «внутрішній» погляд на структуру та організацію мережевої журналістики [15, с.46-47].

Питання адаптації інформаційних жанрів до умов інтернет-комунікації та проявів мультимедійності ґрунтовно аналізує Н. Виговська, наголошуючи на трансформації традиційних форм під впливом цифрових технологій. У «Новому посібнику з журналістики та онлайн-журналістики» В. Шнайдер і П.-Й. Рауе зосереджують увагу на жанрах новинної та розважальної інформації, а також на суб'єктивних формах подання думок. А. Захарченко у навчальному посібнику «Інтернет-медіа» підкреслює складність чіткого розмежування жанрових меж у мережевих виданнях, що зумовлено гібридизацією форматів та інтерактивністю контенту.

У традиційній теорії журналістики, сформованій радянською та згодом українською науковою школою, до інформаційних жанрів зараховують

замітку, інформаційну кореспонденцію, звіт, інформаційне інтерв'ю, репортаж, бліц-опитування та некролог. Центральним елементом інформаційного жанру є новина, відсутність якої позбавляє матеріал актуальності. За О. Тертичним, інформація повинна відповідати вимогам оперативності, релевантності, точності, зрозумілості, стислості та очищеності від інформаційних «шумів». В умовах нових медіа, за спостереженням А. Захарченка, доцільним є використання терміна «новина» замість традиційної «замітки». Загалом інформаційні жанри характеризуються здатністю до постійної трансформації, що зумовлено розвитком мультимедійності, нелінійності тексту та інтертекстуальності, які визначають сучасні підходи до їхнього розуміння і функціонування в інтернет-журналістиці.

Інформаційні жанри займають основне місце в системі сучасної журналістики, забезпечуючи оперативну та точну передачу відомостей про події, що відбуваються у суспільстві. В умовах цифрової журналістики їх роль стає особливо важливою, оскільки онлайн-платформи вимагають швидкої обробки, адаптації та подачі інформації у зручній для аудиторії формі [1; 23].

Теоретичні підходи до визначення інформаційних жанрів базуються на трьох головних аспектах: функціональному призначенні, структурі матеріалу та методах подачі інформації. Функціонально інформаційні жанри спрямовані на донесення фактичних даних без авторської оцінки, об'єктивно та стисло повідомляючи про події [23]. Структурно вони характеризуються чіткою організацією тексту: наявністю заголовку, лід-абзацу, основної частини та завершального елемента, що забезпечує логічність і легкість сприйняття інформації. Методи подачі містять текстові, мультимедійні та інтерактивні формати, які полегшують сприйняття і підвищують залучення читачів [15; 16].

У цифровій журналістиці інформаційні жанри зазнають трансформацій під впливом нових технологій і медіаконвергенції. З'являються гібридні форми, де класична новина поєднується з аналітичними елементами, інтерактивними картами, фото та відео [16; 28]. Це дозволяє не лише

повідомляти про подію, але й створювати її контекст, пояснювати причини та наслідки, що підвищує цінність матеріалу для аудиторії.

Серед інформаційних жанрів виділяють декілька основних різновидів. Замітка – це короткий інформаційний текст, який повідомляє про подію, що вже відбулася, відбувається або планується, без авторських оцінок. Інформаційна кореспонденція зазвичай містить матеріал, що надається журналістом із місця події або за результатами власного спостереження. Репортаж поєднує фактичну інформацію з безпосередньою участю журналіста, передаючи атмосферу події. Звіт – жанр, що підсумовує офіційні дані, статистику чи інформацію від установ, організацій або органів влади. Інтерв'ю та бліц-опитування дозволяють представити думки, позиції та коментарі учасників подій або експертів [23]. Додатково є більш розширені види інформаційних жанрів, що сформовані у схемі 1.1.

Схема 1.1 Види інформаційних жанрів

Джерело: створено автором на основі джерел [15; 23; 54; 61],

В умовах онлайн-журналістики дані жанри набувають нових рис. Наприклад, репортаж чи інформаційна кореспонденція часто інтегруються з

відео та фото, що створює мультимедійний формат подачі інформації. Замітки та бліц-опитування містять інтерактивні елементи, опитування та посилання на пов'язані матеріали. Це сприяє більш глибокому та швидкому сприйняттю інформації аудиторією, дозволяє формувати контекст подій та підвищує залученість користувачів [15; 16; 50].

Особливу увагу теорія приділяє дотриманню професійних стандартів у цифровій журналістиці. Незважаючи на швидкий темп роботи, матеріали мають залишатися достовірними, об'єктивними та перевіреними, що містить роботу з офіційними джерелами, фактчекінг і правильне цитування інформації [38; 59]. Водночас цифрове середовище створює виклики для журналістів: необхідність оперативного реагування на події, одночасне залучення аудиторії та підтримка професійних стандартів [50].

Теоретичний огляд показує, що інформаційні жанри цифрової журналістики постійно трансформуються. Вони адаптуються до вимог мультимедійності, інтерактивності та оперативності, одночасно зберігаючи базові функції – об'єктивне та швидке інформування аудиторії. Саме дана здатність до адаптації робить інформаційні жанри основою сучасних інтернет-видань і важливим інструментом для розвитку журналістики в умовах цифрової епохи.

1.2. Поняття та класифікація інформаційних жанрів у журналістиці

Термін «інформація» походить від латинського слова *informatio*, що означає відомості, пояснення або виклад. Незважаючи на широке використання цього поняття, його сутність залишається однією з найсуперечливіших у науці. Наукові дослідження прагнуть визначити загальні властивості та закономірності інформації, проте концепт інформації досі багато в чому залишається інтуїтивним і набуває різного значення у різних галузях діяльності людини. У повсякденному вжитку інформація розуміється як будь-які відомості, що становлять інтерес для людини, наприклад,

повідомлення про події чи види діяльності; у цьому сенсі «інформувати» означає повідомити щось нове або невідоме. У технічній сфері інформація трактується як повідомлення, передані у формі знаків або сигналів, тоді як у кібернетиці вона визначається як частина знань, що використовується для орієнтації, керування, збереження та розвитку системи [27, с.23-30].

Класичні підходи до визначення інформації відображені у працях Клода Шеннона, який розглядав інформацію як зменшення невизначеності у знаннях про певний об'єкт. Інші науковці пропонують додаткові концептуальні інтерпретації: Н.В. Макарова визначає інформацію як відомості про об'єкти і явища довкілля, що зменшують ступінь неповноти знань; Леон Бріллюен трактує її як заперечення ентропії; Моль розглядає інформацію як міру складності структур; Урсул – як відбите розмаїття; Тузів – як зміст процесу відбиття; Яглом – як ймовірність вибору. Норберт Вінер, «батько» кібернетики, визначає інформацію як зміст, отриманий із зовнішнього середовища у процесі пристосування людини до нього за допомогою органів чуття [27, с.23-30].

Передача інформації відбувається у формі повідомлень від джерела до отримувача через канал зв'язку. Важливими властивостями інформації є вірогідність, повнота, цінність, своєчасність, зрозумілість, доступність та стислість. Достовірна інформація відображає реальний стан об'єкта чи явища, тоді як недостовірна може призвести до неправильного розуміння або хибних рішень. Інформація повна, якщо її достатньо для прийняття обґрунтованих рішень; неповна або надлишкова інформація може затруднити процес ухвалення рішень. Точність визначається близькістю інформації до реального стану об'єкта, а її цінність – значущістю для прийняття рішень та можливістю практичного застосування. Своєчасність передбачає, що інформація надходить у потрібний момент, а її запізнена або передчасна подача знижує ефективність. Зрозумілість інформації забезпечується її поданням мовою, доступною отримувачу, а стислість – оптимальністю викладу без надмірних деталей.

Об'єкти, процеси та явища, розглянуті з погляду їхніх інформаційних властивостей, формують категорію інформаційних об'єктів, які стають основою для аналізу та систематизації даних у наукових, технічних і соціальних контекстах.

Інформаційні жанри належать до базових форм публіцистики, ключовою ознакою яких є новизна повідомленого факту. До цієї групи жанрів відносяться замітка, звіт, інтерв'ю, репортаж та інформаційна кореспонденція – форми, основне завдання яких полягає у передачі, відтворенні та описі фактів, подій або явищ (табл. 1.1).

Замітка є найпростішим жанром оперативного газетного повідомлення, характеризується стислістю викладу, лаконічністю тексту (зазвичай не більше 35–40 рядків), точністю та зрозумілістю для широкої аудиторії, що визначає її як один із найдавніших журналістських жанрів. Звіт представляє собою детальне інформаційне повідомлення про перебіг заходу або роботу певної групи осіб, які вирішують суспільно важливі питання. Репортаж відзначається оперативною та образною розповіддю про подію або явище, відображаючи суб'єктивні враження журналіста-очевидця та його співпереживання. Інтерв'ю, у класичному розумінні, подає суспільно значущу інформацію у формі відповідей респондента на запитання журналіста; сучасна практика журналістики активно використовує також жанр бесіди, у якому журналіст не обмежується короткими запитаннями, а вступає в дискусію з співбесідником, коментує його відповіді та висловлює власну оцінку подій.

До основних ознак інформаційних жанрів належать: новизна факту, оперативність подання, наявність подієвого приводу, інформативність, актуальність, суспільна значущість, фактологічна точність, стислість викладу, виразність, простота та ясність мови.

Таблиця 1.1 – Інформаційні жанри

Жанр	Піджанри	Характеристика	Приклади
Замітка	- Події замітки - Анонси - Анотації - Мінірецензії - Бліцпортрети - Мініогляди	Коротке та швидке повідомлення про факт чи подію; лаконічність, фактологічність, зрозумілість; перевернута піраміда.	Новинні замітки в газетах, сайтах; анонс виставки; короткий відгук на книгу чи фільм
Звіт	- Офіційний - Журналістський - Економічний - Політичний	Детальне інформування про діяльність організацій або заходів; структурованість; точність; можливе використання статистики.	Звіти міністерств, бізнес-звіти, інформація про сесії міської ради
Репортаж	- Газетний - Телевізійний/відео - Радіорепортаж - Онлайн-стрім	Оперативне та образне висвітлення події; поєднання фактів та вражень журналіста; використання описових деталей; можливість мультимедійної подачі.	Висвітлення спортивних подій, мітингів, стихійних лих
Інтерв'ю	- Класичне-Бесіда - Телевізійне/радіо-інтерв'ю	Передача інформації через діалог; структура «питання – відповідь»; може бути з контекстом і коментарями; відео або аудіо формат.	Інтерв'ю з політиками, експертами, свідками подій
Гібридні жанри (інформаційно-аналітичні)	- Аналітична стаття-Журналістське розслідування - Мультимедійний сюжет	Поєднання фактичної інформації та аналітики; містить факти, коментарі, оцінки; мультимедійність	Розслідування корупційних справ, інтерактивні онлайн-матеріали, аналітика політичних подій
Інформаційні форми у цифрових медіа	- Новини (текстові, відео, аудіо) - Онлайн-репортажі - Соціальні пости - Інфографіки та дайджести	Інтерактивність, мультимедійність, швидке оновлення, можливість коментування	Онлайн-сайти новин, стріми подій, пости у соцмережах (Telegram, Facebook, Twitter)

Джерело: створено автором на основі джерел [15; 23; 54; 61],

Процес створення інформаційного матеріалу передбачає кілька етапів: виникнення задуму, вибір теми, збір і систематизацію фактологічного матеріалу, написання тексту, літературне оформлення, перевірку фактів і вичитку, контроль за публікацією та архівацію опублікованого матеріалу.

Журналістська діяльність потребує безперервного накопичення інформації, оскільки саме на цьому базується реалізація творчих задумів. Відтак, інформаційні жанри виконують фундаментальну функцію в журналістиці, оскільки дозволяють передавати новини та події у формі, найбільш адекватній відображенню життєвих явищ, та сприяють ефективному сприйняттю фактів і формуванню обґрунтованої громадської думки.

С. Шийка у своїй роботі визначає, що інформаційна жанрова група посідає провідне місце в системі сучасної публіцистики, оскільки саме вона забезпечує оперативне відображення змін у суспільному житті та осмислення дійсності за допомогою різноманітних інформаційних моделей [61, с.150-156]. Йдеться про текстові, візуальні (статичні й динамічні), звукові та інші форми подання контенту, які фіксують перебіг подій і трансформації суспільного мислення. Основу інформаційної журналістики становлять події, повідомлення, фактологічне інформування та новинні матеріали, що забезпечують базову функцію масмедіа – інформування аудиторії. Як підкреслюють дослідники, новинна журналістика залишається фундаментом журналістської діяльності навіть в умовах цифрової епохи та розвитку інтернет-комунікацій.

Масмедійний текст у межах інформаційних жанрів не лише передає відомості про суспільні процеси, а й активно впливає на їх формування, виконуючи трансформаційну та комунікативну функції. Аналіз наукових джерел і сучасної журналістської практики дозволяє виокремити низку характерних ознак інформаційного жанрового роду. До них належать суспільна значущість і корисність поширюваної інформації, актуальність новин і високий рівень оперативності їх подання, фактологічність, об'єктивність та достовірність викладу. Важливими рисами також є доступність і зрозумілість мови, лаконізм, мінімізація суб'єктивних оцінок і коментарів, а також орієнтація на широку аудиторію.

Сучасні інформаційні жанри функціонують в умовах кросмедійності та конвергентності, що передбачає використання альтернативних джерел

інформації та поширення матеріалів через різні медіаплатформи. Значну роль відіграють інтерактивність і діалогізація комунікації, урахування громадської думки та активна взаємодія з аудиторією. Для інформаційних повідомлень характерна чітка структурованість, виокремлення головної сюжетної лінії та оптимальне використання додаткових деталей. Паралельно відбуваються процеси жанрової інтеграції та трансформації, поєднання різних мовних стилів, а також активне застосування мультимедійних і візуальних засобів – зображення, звуку, відео.

У результаті інформаційна журналістика постає як динамічна й багатофункціональна система, що поєднує традиційні та новітні підходи до подання новин. Широкий спектр інформаційних форм репрезентації охоплює інформаційну замітку, звіт, репортаж, інформаційну кореспонденцію, інтерв'ю та інші жанри, які забезпечують повноцінне та оперативне інформування суспільства [61, с.150-156].

Замітка розглядається як найкоротший і найбільш оперативний інформаційний жанр, призначений для стислого повідомлення про актуальні події або факти. Її основне завдання полягає в інформуванні аудиторії про зовнішні, найбільш значущі характеристики події, явища чи об'єкта без заглиблення в причинно-наслідкові зв'язки, інтерпретацію або аналітичне осмислення. Для даного жанру властиві лаконічність викладу, чітка структурованість, зрозумілість, фактологічна насиченість, достовірність інформації, а також певний рівень нормативності й оцінності, що не виходить за межі інформування. Простота композиції зумовлює можливість оперативного створення тексту, а ефективність сприйняття досягається через початок із ключового повідомлення. Структура замітки, як правило, ґрунтується на принципі перевернутої піраміди, коли основна інформація подається в першому абзаці, а наступні фрагменти містять уточнення або другорядні деталі.

У межах жанрової типології виокремлюють стандартизовані замітки, що дають відповіді на базові запитання «хто?», «що?», «де?», «коли?», «чому?» і

«навіщо?» (так звані «тверді» замітки), а також «м'які» замітки, у яких подаються додаткові подробиці. За тематичною спрямованістю замітки охоплюють широкий спектр сфер суспільного життя – від політики й економіки до культури, науки та медицини. Відповідно до мовно-тематичних і функціональних ознак розрізняють подієві замітки, анонси, анотації, мінірецензії, бліцпортрети, мініогляди, повідомлення, звіти, пропозиції, рекламні та критичні тексти.

Історично замітка сформувалася як форма повідомлення про найновіші події й протягом кількох століть зберігає своє значення як базовий «чистий» різновид новинного інформування без коментарів і висновків. У сучасному медіапросторі цей жанр зазнає певних трансформацій, зумовлених процесами конвергенції та цифровізації. Традиційні друковані замітки доповнюються електронними версіями, що функціонують у мережевих виданнях, зберігаючи при цьому стандартизовану структуру та новинну спрямованість. Водночас характерною тенденцією є розширення замітки за рахунок коротких пояснень, цитат, коментарів і мінімальних авторських оцінок, які не порушують її інформаційної природи, але підвищують зрозумілість і практичну цінність повідомлення для аудиторії [61, с.150-156].

Інформаційні жанри журналістики містять різноманітні форми подачі новин і суспільно значущої інформації, серед яких виступ (монолог в кадрі), інтерв'ю та репортаж займають ключове місце у сучасних медіа. Виступ в кадрі, що є однією з форм ораторського мистецтва, відомого з давніх часів, продовжує залишатися потужним засобом впливу на громадську думку [54]. Даний жанр охоплює будь-яке звернення особи до масової аудиторії через телеекран, де головним об'єктом показу є сама особа. Телевізійний виступ, як зазначає М.Н. Пряхін, розглядається як певне «слово», або текст, що складається з трьох взаємопов'язаних складових: безпосередньої реальності, переживань і думок автора. При цьому виступ слугує не окремим жанром, а методологією подання інформації, що дозволяє передавати будь-які

журналістські матеріали – від коротких новинних повідомлень до телефільмів-нарисів із виразним художнім компонентом.

Інтерв'ю, яке походить від англійського *interview* («зустріч, бесіда»), визначається як жанр публіцистики, що представляє розмову журналіста з соціально значущою особистістю на актуальні теми. Телевізійне інтерв'ю доповнює традиційний формат новою якістю – видовищністю, адже джерелом інформації стає не лише мовлення співрозмовника, а й його міміка, жести, поведінка, а також оточення. Таким чином, інтерв'ю на екрані функціонує як діалог, у якому журналіст, задаючи питання, сприяє повному і логічному висвітленню теми. Ідеальний телевізійний формат передбачає невимущену розмову, де один учасник володіє більшою експертизою щодо обговорюваного питання, проте умови студії, камери та освітлювальна апаратура надають розмові додаткової медійної виразності. На думку Г. Леонтєвої, інтерв'ю завершують піраміду інформаційних жанрів, будучи верхівкою жанрової ієрархії, що передує аналітичним матеріалам.

Репортаж, за визначенням А.А. Алекберової, передбачає зйомку окремої події або ланцюга подій, у яких журналіст бере участь, забезпечуючи глядачеві можливість відчувати подію в режимі реального часу. В.Л. Цвік підкреслює, що репортаж поєднує особисте сприйняття автора з об'єктивним відтворенням подій, що не суперечить інформаційній функції жанру. У газетній і радіожурналістиці основним завданням репортера є опис події словами, тоді як на телебаченні описова функція частково покладається на камери, а журналіст забезпечує закадрові пояснення, уточнення та додатковий контекст, що дозволяє глядачеві отримати повне уявлення про подію [54].

Отже, систематичний аналіз інформаційних жанрів у сучасній журналістиці демонструє їх ключову роль у забезпеченні оперативного, достовірного та суспільно значущого інформування. Інформаційні жанри, такі як замітка, звіт, інтерв'ю, репортаж та інформаційна кореспонденція, відзначаються новизною факту, точністю, лаконічністю та структурованістю. В умовах цифровізації та медіаконвергенції традиційні форми поєднуються з

мультимедійними та інтерактивними форматами, що сприяє більш глибокому сприйняттю та оперативності подачі інформації. Сучасні дослідження підкреслюють трансформацію жанрів під впливом інтернет-журналістики, соціальних медіа та нових технологій, зберігаючи при цьому базові принципи фактологічності, об'єктивності та зрозумілості. Таким чином, інформаційні жанри виступають фундаментом журналістики як соціального інституту, забезпечуючи формування обґрунтованої громадської думки та інтеграцію традиційних і цифрових комунікаційних практик.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЖАНРІВ У СУЧАСНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ

2.1. Загальна характеристика провідних інтернет-видань в Україні («Суспільне Новини», «LIGA.net», «Українська правда»)

Інтернет є глобальною мережею, що поєднує різні просторові та соціальні вузли з визначеними культурними, фізичними й функціональними характеристиками. Окремі елементи даної мережі виконують роль комунікаційних центрів і координаторів взаємодії, забезпечуючи інтеграцію різних компонентів у єдину систему. Саме тому Інтернет створює умови для комунікації між індивідами, доступу до різноманітних ресурсів і передачі інформації на значні відстані. Стрімкий розвиток мережі зумовлює її активне проникнення в різні сфери суспільної діяльності, зокрема в засоби масової інформації, процеси інформаційного обміну та електронну комерцію. Інтернет виходить за межі національних просторів і функціонує як частина світового співтовариства, унаслідок чого соціальні проблеми окремих країн набувають глобального відображення.

У сучасних умовах Інтернет доцільно розглядати як простір багатовимірних соціальних комунікацій, для яких характерні зростання масштабів, глобалізація та ускладнення взаємозв'язків. Поширення мережевої комунікаційної формації зумовлює істотну трансформацію інструментів і каналів створення, поширення та сприйняття інформації, що є однією з ключових ознак сучасного комунікаційного суспільства [3, с.34].

Проведення аналітичного дослідження розвитку інформаційних жанрів у сучасних інтернет-виданнях є надзвичайно важливим, оскільки дозволяє системно оцінити зміни, що відбуваються у медіасфері під впливом цифрових технологій і нових форматів подачі інформації. Інтернет-ЗМІ значно відрізняються від традиційних медіа як за швидкістю виробництва контенту,

так і за формою його подачі, тому вивчення інформаційних жанрів допомагає зрозуміти, як класичні журналістські форми адаптуються до сучасних умов.

Аналітичне дослідження дозволяє виявити ключові тенденції розвитку жанрів, їхню гібридизацію та трансформацію, а також визначити проблеми, які виникають через прискорені новинні цикли, активне використання мультимедіа, вплив веб-аналітики та метрик аудиторії. Воно допомагає простежити, як онлайн-редакції поєднують оперативність із дотриманням професійних стандартів точності, об'єктивності та прозорості джерел.

Суспільне Новини є чинним інтернет-засобом масової інформації та інформаційним проєктом Національна суспільна телерадіокомпанія України. У цифровому середовищі медіа представлене офіційним веб-сайтом, сторінками в соціальних мережах (Facebook, Twitter, Instagram), відеохостингом YouTube, месенджером Viber, а також мобільним застосунком, що свідчить про його багатоканальну модель комунікації з аудиторією.

Запуск сайту «Суспільне Новини» відбувся 2 грудня 2019 року за ініціативи цифрової дирекції НСТУ. Керівництво редакцією здійснювала шефредакторка Оксана Денисова, яка має досвід роботи в українських медіа. У подальшому ресурс розширював свою структуру та тематичне наповнення: у серпні 2020 року було створено розділ «Суспільне Спорт», а в листопаді того ж року – секцію «Суспільне Культура». У січні 2021 року запрацював мобільний додаток, що посилило присутність видання в цифровому просторі.

У травні 2022 року у зв'язку з оновленням дизайн-системи брендів НСТУ інтернет-видання зазнало змін у візуальній ідентифікації, зокрема було оновлено логотип. Структура веб-ресурсу містить низку рубрик, серед яких «Регіони», «Новини», «Тексти» та «Антистрес», що відображає прагнення поєднувати оперативне інформування з аналітичними й соціально орієнтованими матеріалами [47].

Станом на початок 2023 року сукупна аудиторія «Суспільне Новини» в соціальних мережах перевищувала 1,2 млн підписників, що свідчить про

значний рівень суспільної уваги до ресурсу. Важливим показником професійної діяльності медіа є результати моніторингів Інституту масової інформації, згідно з якими «Суспільне Новини» входить до переліку українських онлайн-ЗМІ з високим рівнем дотримання журналістських стандартів і рекомендоване як достовірне джерело інформації.

Таким чином, «Суспільне Новини» функціонує як сучасне українське інтернет-видання з розвиненою цифровою інфраструктурою, багатоканальною комунікацією та орієнтацією на дотримання професійних стандартів журналістики.

LIGA.net є діловим новинним онлайн-ресурсом, що функціонує у структурі Інформаційного агентства «ЛІГАБізнесІнформ» і входить до медіахолдингу Ligamedia, який є складовою групи компаній «ЛІГА». Видання орієнтоване на широку аудиторію користувачів, зацікавлених у висвітленні економічних, ділових та суспільно-політичних процесів. Портал має статус зареєстрованого онлайн-медіа та належить товариству з обмеженою відповідальністю «ІА «ЛІГАБізнесІнформ», що забезпечує його інституційну визначеність у національному медіапросторі [40].

Історія LIGA.net бере початок у 1996 році з придбання прав на доменне ім'я, а офіційною датою заснування порталу вважається 26 вересня 2000 року, коли було зареєстровано домен LIGA.net. Подальший розвиток ресурсу пов'язаний зі створенням у 2001 році власної служби новин та формуванням у 2002 році Української мережі ділової інформації «ЛІГАБізнесІнформ» на основі інформаційно-аналітичного центру «ЛІГА». У 2003 році була зареєстрована відповідна торговельна марка, що закріпило бренд на медійному ринку.

Важливим етапом інституційного розвитку порталу стало відокремлення у 2005 році ділового новинного ресурсу LIGA.net від правового пошукового сервісу ЛІГА:ЗАКОН, а також запуск у 2008 році україномовної версії новинного розділу. У подальші роки видання послідовно розширювало тематичний спектр і цифрову інфраструктуру: у 2010 році було започатковано

спеціалізовані проєкти «ЛІГА.Фінанси» та «ЛІГА.Рейтинги», у 2012 році – запущено мобільну версію сайту та мобільний застосунок, який здобув високу популярність серед користувачів.

Подальша цифрова модернізація порталу передбачала впровадження автоматизованих інструментів для роботи в соціальних мережах, перехід на нову технологічну платформу у 2018 році та створення спеціалізованого розділу, присвяченого технологічній тематиці. Значну увагу редакція приділяє питанням медіаграмотності та фінансової обізнаності, що підтверджується реалізацією відповідних проєктів за підтримки міжнародних організацій. У 2020 році було оприлюднено редакційний кодекс, який закріплює принципи дотримання журналістських стандартів, зокрема відмову від прихованої реклами та регулювання професійної поведінки журналістів у цифровому середовищі. Завершальним етапом мовної трансформації стало повноцінне впровадження україномовної версії порталу у 2021 році.

Портал LIGA.net неодноразово ставав об'єктом суспільної уваги як у контексті професійних досягнень, так і через виклики цифрової безпеки, зокрема кібератаку 2024 року, що засвідчила вразливість інформаційних ресурсів у сучасних умовах гібридних загроз. Водночас рівень довіри до видання підтверджується стабільними позиціями у рейтингах відвідуваності та результатами незалежних експертних оцінок. За даними Інституту масової інформації, LIGA.net систематично входить до переліку українських онлайн-медіа з високим рівнем дотримання професійних стандартів і рекомендоване як надійне джерело інформації [40].

Структура порталу вирізняється чіткою тематичною диференціацією та охоплює низку спеціалізованих розділів, спрямованих на комплексне висвітлення суспільно важливих процесів. Новинний сегмент забезпечує оперативне інформування про події в Україні та світі, доповнене аналітичними матеріалами, інтерв'ю, фоторепортажами та оглядами. Бізнесовий і фінансовий напрями зосереджені на питаннях економіки, підприємництва, фінансових ринків і управління ресурсами. Технологічний блок акумулює

інформацію про інновації та цифрову трансформацію, тоді як розділи думок, досє та блогів створюють простір для експертної оцінки, довідкової інформації та авторських позицій. Сукупно це дозволяє розглядати LIGA.net як один із провідних українських ділових онлайн-медіа, що поєднує оперативність, аналітичність і дотримання професійних стандартів журналістики.

Згідно з офіційною позицією, LIGA.net орієнтований на широку аудиторію, зацікавлену у діловій, економічній та суспільно-політичній інформації. Видання має понад двадцятирічну історію розвитку, що бере початок з кінця 1990-х років, і характеризується системним досвідом оперативного та аналітичного інформування про ключові події в Україні та світі. Місія медіа полягає у наданні достовірної інформації та поясненні важливих суспільних процесів з метою сприяння ухваленню усвідомлених рішень громадянами. У своїй діяльності редакція декларує дотримання принципів чесності, достовірності, репутаційної відповідальності, інноваційності та професійної ефективності.

Редакційна структура LIGA.net передбачає журналістів, редакторів, аналітиків та фахівців суміжних напрямів, робота яких спрямована на перевірку фактів, відокремлення інформації від оціночних суджень і протидію маніпуляціям (рис.2.1).

Рисунок 2.1 Команда LIGA.net

Видання неодноразово отримувало професійні відзнаки та високі оцінки експертних організацій, зокрема за рівень дотримання журналістських стандартів і довіру з боку професійної аудиторії. Окрім редакційної діяльності, у структурі медіа функціонують підрозділи нативного контенту, медіапродажів, маркетингу та R&D, що забезпечують комплексний розвиток платформи, її технологічну стабільність та адаптацію до сучасних комунікаційних трендів [40].

«Українська правда» є українським суспільно-політичним інтернет-медіа, заснованим у квітні 2000 року журналістом Георгієм Гонгадзе за участі Олени Притули. Від моменту створення видання позиціонувало себе як незалежний інформаційний ресурс, орієнтований на висвітлення політичних, соціальних та суспільно значущих процесів в Україні. Після вбивства Георгія Гонгадзе у вересні 2000 року, яке набуло широкого міжнародного резонансу та стало символом боротьби за свободу слова, редакційне керівництво видання перейшло до Олени Притули, а з 2014 року посаду головної редакторки обіймає Севгіль Мусаєва. У 2021 році власником «Української правди» стала інвестиційна група Dragon Capital, очолювана Томашем Фіалою, при цьому було задекларовано збереження редакційної незалежності та незмінність журналістської політики [52].

Упродовж свого розвитку «Українська правда» відігравала помітну роль у ключових суспільно-політичних подіях, зокрема під час Помаранчевої революції 2004 року та Революції Гідності 2013–2014 років, забезпечуючи громадськість оперативною інформацією, аналітичними матеріалами та журналістськими розслідуваннями. Видання стало платформою для розвитку розслідувальної журналістики, з якою пов'язані імена низки відомих українських журналістів. У різні періоди діяльності ресурс зазнавав як високих професійних оцінок, так і публічної критики, що свідчить про його активну участь у формуванні публічного дискурсу та вплив на суспільну думку.

Структурно «Українська правда» перетворилася на медіагрупу, до складу якої входять спеціалізовані проєкти, присвячені економіці, культурі, стилю життя, блогам, подкастам та доступу до публічної інформації. Фінансова модель видання ґрунтується переважно на рекламних надходженнях, а з 2020 року доповнена механізмами підтримки з боку аудиторії через платні спільноти читачів. За показниками відвідуваності та цитованості «Українська правда» стабільно входить до числа провідних онлайн-медіа України, що підтверджується даними незалежних дослідницьких організацій.

Разом із професійним визнанням, видання неодноразово ставало об'єктом суспільних дискусій, критики та звинувачень у порушенні окремих журналістських стандартів, а також заявляло про тиск з боку представників влади. Водночас «Українська правда» регулярно міститься до переліків авторитетних і надійних медіа за результатами моніторингів Інституту масової інформації та інших експертних структур. Таким чином, «Українська правда» є одним із ключових акторів українського цифрового медіапростору, діяльність якого поєднує інформаційну, суспільно-критичну та аналітичну функції.

М. Чабаненко у своїй роботі провела дослідження, що стало ваговим внеском для подальшої роботи [58, с.174-176]. У межах дослідження було проаналізовано сучасні тенденції використання жанру інтерв'ю в інтернет-журналістиці на матеріалі інтернет-видання «Українська правда». Емпіричну базу становила вибірка з 31 публікації, оприлюдненої в період з 14 липня по 10 жовтня 2022 року. У процесі аналізу застосовувалися методи порівняльного аналізу та синтезу, а сформульовані висновки мають індуктивний характер. У результаті дослідження було виявлено, систематизовано та інтерпретовано низку характерних особливостей подання журналістських інтерв'ю в зазначеному онлайн-медіа.

З'ясовано, що однією з домінантних рис є використання розгорнутих заголовків, середня довжина яких становить 12–13 слів. Переважна більшість

заголовків (74 %) містить прямі або непрямі цитати, тоді як у решті випадків (26 %) заголовки інформують про тематику розмови та ідентифікують співрозмовників. Це дає підстави виокремити два основні типи заголовків: цитатні та тематично-описові, при цьому перший тип суттєво переважає. Візуально та композиційно інтерв'ю здебільшого оформлюються у форматі лонгвідів із повноекранними ілюстраціями, великою кількістю фотоматеріалів та структурованим поділом тексту на логічні блоки з підзаголовками. Кожна публікація містить вступну частину, у якій окреслюється постать співрозмовника та загальний контекст бесіди, а окремі матеріали доповнюються відеоконтентом з офіційного YouTube-каналу видання.

Аналіз жанрових особливостей засвідчив, що 74 % матеріалів репрезентують класичну форму інтерв'ю у вигляді діалогу запитань і відповідей. Водночас у 19 % публікацій після вступу подано суцільну пряму мову респондента, що наближає ці тексти до наративного формату сторіз. Ще 6 % матеріалів поєднують пряму мову з авторським переказом висловлювань співбесідника, що зумовлено специфікою теми та необхідністю анонімності героїв. Характерною рисою інтерв'ю з діалогічною структурою є відхилення від традиційної моделі: запитання журналістів часто є надмірно розгорнутими й інколи перевищують за обсягом відповіді, унаслідок чого тексти набувають ознак жанру бесіди. Крім того, зафіксовано активне використання закритих запитань, які з погляду теорії журналістики вважаються небажаними, проте застосовуються редакцією у практичній роботі.

Окрему увагу привертає прагнення редакції максимально відтворювати живу мову співрозмовників, що виявляється у мінімальному редагуванні висловлювань, збереженні розмовних елементів, русизмів, нелітературних форм і навіть ненормативної лексики, яка, однак, подається з частковою графічною цензурою. Такий підхід свідчить про орієнтацію видання на автентичність мовлення та ефект присутності, що є характерною ознакою сучасної інтернет-журналістики та відповідає очікуванням цифрової аудиторії.

Дослідження демонструє, що сучасні українські інтернет-видання – «Суспільне Новини», LIGA.net та «Українська правда» – застосовують різні підходи до цифрової комунікації та подання інформації, поєднуючи класичні формати з мультимедійними елементами та спеціалізованими проєктами. Для всіх трьох медіа характерні структуровані тексти, використання відео та інтерактивних платформ, прагнення до оперативного та аналітичного інформування, а також дотримання професійних журналістських стандартів.

2.2. Особливості подачі новинних матеріалів у провідних українських інтернет-виданнях

Інтернет-видання відіграють ключову роль у формуванні інформаційного простору України, забезпечуючи швидке та масове поширення новин, аналітики та репортажів. Особливості подачі матеріалів у цифровому середовищі визначаються поєднанням традиційних журналістських жанрів із мультимедійними та інтерактивними елементами, що сприяє підвищенню доступності й привабливості інформації для різних аудиторій [62].

Для підтвердження практичної значущості даного дослідження проаналізовано по дві статті кожного медіа, а саме:

1. «Суспільне Новини»
 - Унаслідок масованого дронного обстрілу Дніпра пошкоджено будівлю регіональної редакції «Суспільного» (18.11.2025).
 - Хроніка війни: обстріли Херсона, дронні атаки Комишан, евакуація з ТОТ (28 листопада 2025)
2. «LIGA.net»
 - ГУР показало вчителів, які переїхали з Росії на окуповані території викладати пропаганду (20.11.2025).
 - Bloomberg: економісти почали радити Росії закінчувати війну (27.11.2025).

3. «Українська правда»

- ППО знешкодила 95 російських дронів, є влучання на 12 локаціях (21.11.2025).
- Росія атакувала Україну 80 дронами: ППО збила 50, є влучання на 7 локаціях (10.12.2025).

Перша стаття «Унаслідок масованого дронowego обстрілу Дніпра пошкоджено будівлю регіональної редакції «Суспільного»» присвячена оперативному висвітленню подій у Дніпрі та Дніпропетровській області за 18 листопада 2025 року в умовах повномасштабної війни (рис.2.2). У матеріалі зібрано ключові новини дня, пов'язані з обстрілами, пораненими цивільними, пошкодженням інфраструктури та роботою сил протиповітряної оборони. Текст подано у форматі хроніки подій з часовими позначками та оновленнями. Матеріал обрано для аналізу, оскільки він є показовим прикладом сучасної онлайн-новини інформаційного жанру. Стаття демонструє трансформацію класичних жанрових ознак новини під впливом цифрового формату, а також дотримання професійних стандартів журналістики в умовах воєнного часу.

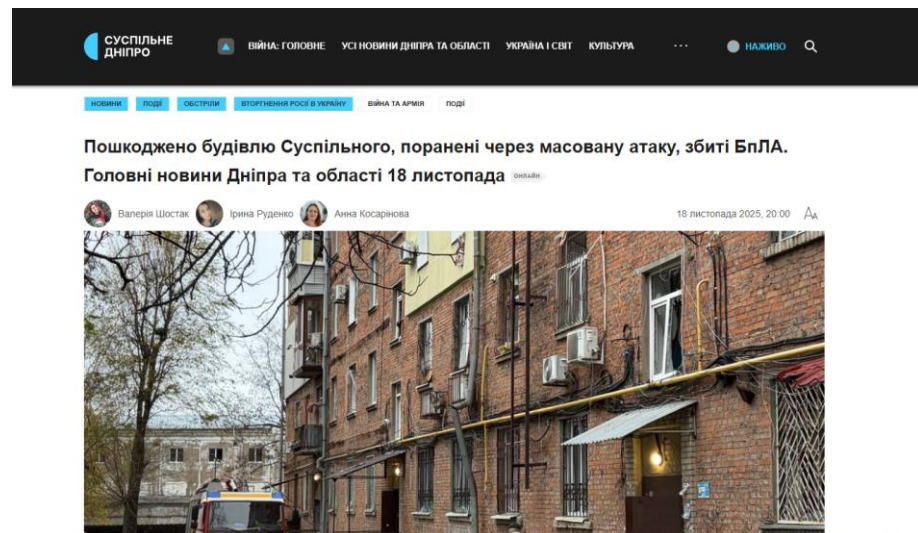

Рисунок 2.2 Стаття у медіа «Суспільне Новини» «Пошкоджено будівлю Суспільного, поранені через масовану атаку, збиті БПЛА. Головні новини Дніпра та області»

Матеріал є зразком інформаційного жанру сучасних онлайн-медіа та за своєю формою поєднує новинне повідомлення з хронікою подій, що зумовлює його гібридний характер. Текст фіксує актуальні факти без авторських оцінок, зберігаючи ключові ознаки класичної новини, зокрема оперативність, нейтральність і фактологічність, водночас демонструючи трансформацію жанру під впливом цифрового формату. Структурно матеріал вибудований за традиційною моделлю із заголовком, лідом (вступ) та основним текстом, який подано у вигляді послідовних часових оновлень, що полегшує сприйняття інформації в умовах онлайн-читання. Заголовок має інформативний і подієвий характер, містить географічні назви та військову лексику, є нейтральним за тоном і повністю відповідає змісту публікації. Джерельна база представлена офіційними структурами та посадовими особами, інформація подається переважно в непрямій мові з чіткою ідентифікацією джерел, що забезпечує належний рівень верифікації та дотримання професійних стандартів. Мовно-стилістично текст характеризується використанням нейтральної, офіційно-інформаційної лексики, наявністю військових термінів і аббревіатур, синтаксичною простотою та відсутністю емоційної експресії, що відповідає вимогам інформаційного жанру. Важливою ознакою матеріалу є наявність точних темпоральних і просторових маркерів, які підкреслюють принцип оперативності та актуальності, а також можливість оновлення інформації у разі розвитку подій. Текст доповнений фотоматеріалами, які виконують інформативну й ілюстративну функції та підсилюють сприйняття новинного контенту в цифровому середовищі. Комунікативна функція публікації зводиться до інформування та фіксації фактів для масової аудиторії без аналітичного або переконувального впливу. Сукупність зазначених ознак свідчить про жанрову трансформацію інформаційної новини, яка в онлайн-форматі набуває рис хроніки, спрощується за формою та адаптується до потреб швидкого споживання інформації сучасною цифровою аудиторією.

Друга стаття «Хроніка війни: обстріли Херсона, дронів атаки Комишан, евакуація з ТОТ (28 листопада 2025)» є прикладом інформаційного

журналістського тексту, створеного для оперативного висвітлення перебігу воєнних подій у конкретному регіоні (рис.2.3). Стаття обрана для аналізу, оскільки вона репрезентує типову модель сучасної онлайн-новини в умовах війни та демонструє трансформацію класичних інформаційних жанрів у цифровому медіасередовищі.

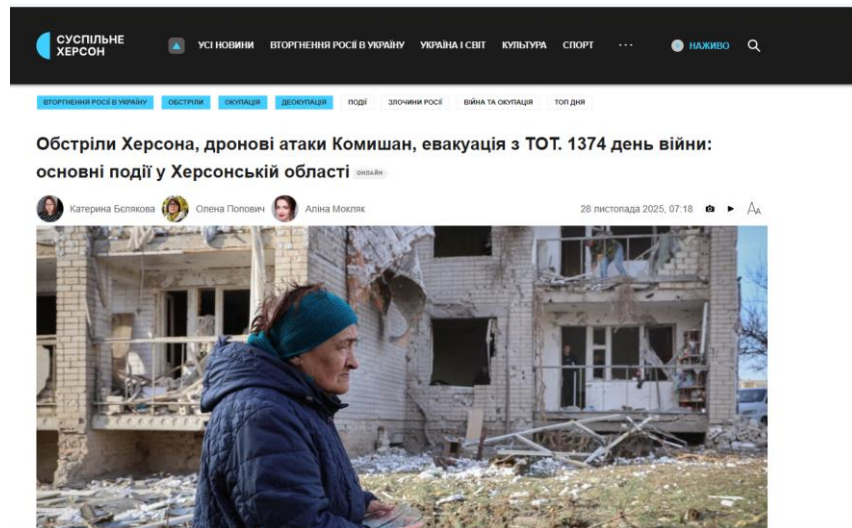

Рисунок 2.3 Стаття у медіа «Суспільне Новини» «Обстріли Херсона, дронів атаки Комишан, евакуація з ТОТ. 1374 день війни: основні події у Херсонській області»

За жанровою ідентифікацією матеріал належить до інформаційного жанру з ознаками новинної хроніки, оскільки подає узагальнену картину подій одного дня війни та передбачає подальше оновлення інформації. Жанр є гібридним, адже поєднує короткі новинні повідомлення з елементами оглядовості, проте не містить аналітичних оцінок чи авторських суджень, що відповідає стандартам інформаційної журналістики. Структурна організація тексту побудована за класичною моделлю онлайн-новини: заголовок, лід та основний текст. Лід виконує інформативну функцію, окреслюючи загальний контекст подій і пояснюючи значення конкретного дня війни для регіону. Основний текст має логічну та послідовну побудову, орієнтовану на хронологічний виклад фактів, що сприяє швидкому сприйняттю інформації

читачем. Заголовок є подієвим та інформативним, містить географічні назви, військову лексику та вказівку на день війни, що підкреслює актуальність матеріалу і його зв'язок із загальнонаціональним контекстом. Він є нейтральним за тоном і повністю корелює зі змістом тексту. Джерельна база матеріалу ґрунтується на офіційній інформації та узагальнених посиланнях на Сили оборони, що є типовим для новин воєнного характеру. Подання джерел здійснюється без використання анонімних свідчень, що забезпечує легітимацію та достовірність повідомлень. Мовно-стилістично текст характеризується нейтральним, фактологічним стилем, використанням військових термінів, офіційних назв і аббревіатур, лаконічністю формулювань та синтаксичною простотою, що відповідає вимогам інформаційного жанру та орієнтації на масову аудиторію. У матеріалі чітко простежується принцип оперативності, що реалізується через зазначення дати, часу публікації, конкретних локацій і вказівку на постійне оновлення інформації. Наявність фотоматеріалу підсилює інформативність тексту та виконує ілюстративну функцію, доповнюючи вербальний контент і посилюючи ефект присутності. Комунікативна функція статті полягає виключно в інформуванні та фіксації подій без намагання вплинути на оцінки чи позицію аудиторії. Сукупність цих характеристик свідчить про жанрову трансформацію новини в онлайн-середовищі, де традиційний інформаційний жанр адаптується до цифрового формату, набуває рис хроніки та орієнтується на швидке, регулярне й зручне споживання інформації.

Наступним є аналіз статей із медіа «LIGA.net». Матеріал статті «ГУР показало вчителів, які переїхали з Росії на окуповані території викладати пропаганду» є зразком інформаційного журналістського тексту, спрямованого на оперативне інформування суспільства про дії держави-агресора в освітній сфері на тимчасово окупованих територіях України (рис.2.4).

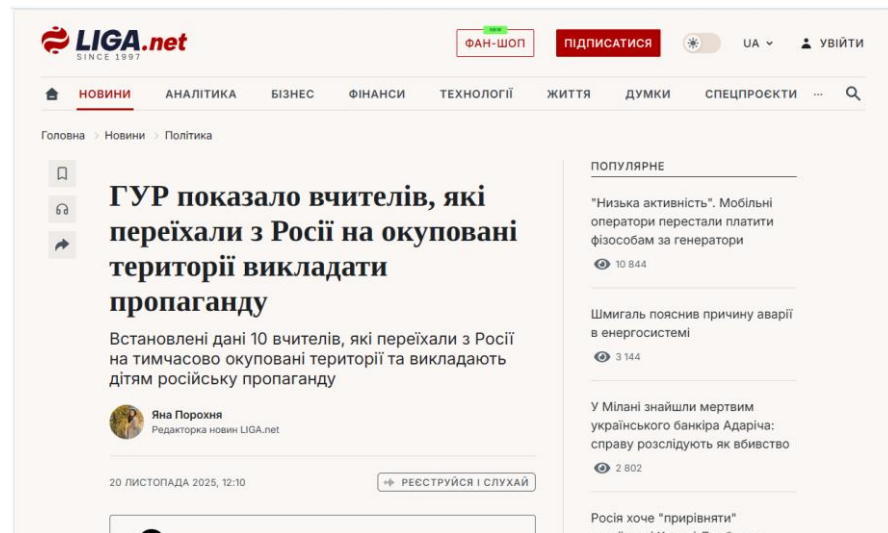

Рисунок 2.4 Стаття у медіа «LIGA.net» «ГУР показало вчителів, які переїхали з Росії на окуповані території викладати пропаганду»

Стаття обрана для аналізу, оскільки вона репрезентує типовий формат онлайн-новини воєнного періоду та наочно демонструє особливості функціонування інформаційного жанру в цифрових медіа. За жанровою ідентифікацією матеріал належить до інформаційного жанру з елементами новинного повідомлення та оглядового переліку фактів, оскільки в тексті подано узагальнену інформацію та конкретизований список осіб. Жанр є відносно чистим, адже автор не вдається до аналітичних узагальнень чи публіцистичних оцінок, а фіксує факти, озвучені офіційним джерелом, що відповідає класичним ознакам новини, водночас формат списку є проявом цифрової трансформації жанру. Структурно матеріал побудований за традиційною моделлю онлайн-новини та містить заголовок, лід і основний текст. Лід виконує пояснювальну функцію, стисло окреслюючи суть події та джерело інформації. Основний текст логічно структурований, містить абзацне членування і маркований перелік, що спрощує сприйняття інформації та відповідає принципам онлайн-читання. Заголовок є інформативним і подієвим, містить чітку вказівку на суб'єкта дії та її характер, не має емоційного забарвлення і повністю корелює зі змістом матеріалу, що свідчить про його відповідність жанровим стандартам. Джерельна база статті

ґрунтується на інформації Головного управління розвідки України та офіційного порталу War & Sanctions, що забезпечує високий рівень легітимації та верифікації даних. Подання джерел здійснюється через непряму мову з чітким посиланням на інституцію, а анонімні джерела відсутні. Мовно-стилістично текст характеризується нейтральним, фактологічним стилем із використанням офіційної та військово-політичної лексики, власних назв, посадових формулювань і географічних уточнень. Речення є лаконічними, синтаксично простими, без емоційної експресії, що орієнтує текст на швидке й однозначне сприйняття. У матеріалі чітко зафіксовані темпоральні маркери у вигляді дати та часу публікації, що підкреслює принцип оперативності, характерний для онлайн-новин. Цифрова специфіка тексту проявляється у використанні фотоматеріалів, аудіоформату та гіпертекстових елементів, які розширюють інформаційне наповнення та адаптують матеріал до різних способів споживання контенту. Комунікативна функція публікації полягає в інформуванні та фіксації суспільно значущих фактів без аналітичного чи переконувального впливу на аудиторію. Сукупність зазначених характеристик свідчить про трансформацію інформаційного жанру в онлайн-середовищі, де традиційна новина поєднується з цифровими форматами подачі, зберігаючи при цьому базові професійні стандарти інформаційної журналістики.

Четверта стаття передбачає матеріал «Bloomberg: економісти почали радити Росії закінчувати війну», що є прикладом інформаційного журналістського тексту, спрямованого на висвітлення впливу війни на економічну ситуацію в Росії та зміну риторики економічних експертів (рис.2.5).

Стаття обрана для аналізу, оскільки вона репрезентує типову онлайн-новину з посиланням на авторитетне міжнародне видання та демонструє особливості трансформації інформаційного жанру в цифрових медіа. За жанровою ідентифікацією матеріал належить до інформаційного жанру з елементами оглядового повідомлення, адже в ньому узагальнено позиції

різних економістів і наведено окремі приклади впливу війни на повсякденне життя населення.

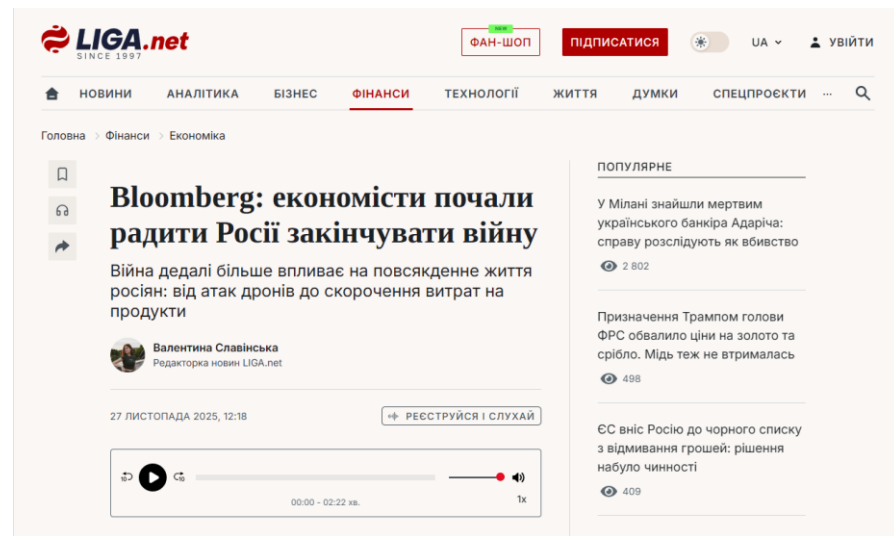

Рисунок 2.5 Стаття у медіа «LIGA.net» «Bloomberg: економісти почали радити Росії закінчувати війну»

Жанр є гібридним, оскільки поряд із фіксацією фактів подано короткий контекст і пояснення причинно-наслідкових зв'язків, однак авторські оцінки відсутні, що відповідає базовим ознакам новинного тексту. Структурно матеріал побудований за класичною моделлю онлайн-новини та складається із заголовка, ліда й основного тексту. Лід виконує інформативну функцію, окреслюючи ключову тезу матеріалу та джерело інформації, а основний текст розгортає тему через послідовне подання фактів, прикладів і цитат експертів. Логіка викладу є послідовною та зрозумілою, орієнтованою на швидке сприйняття інформації. Заголовок має інформативно-подієвий характер, містить вказівку на джерело та суть повідомлення, є нейтральним за тоном і повністю відповідає змісту матеріалу. Джерельна база статті є різноманітною та легітимованою, оскільки ґрунтується на матеріалах агентства Bloomberg, коментарях економістів і представників наукових та аналітичних інституцій, а також на звіті міжнародного дослідницького центру. Джерела подаються у формі прямої та непрямої мови з чітким зазначенням імен і посад, що підвищує

рівень достовірності інформації та відповідає професійним стандартам. Мовно-стилістично текст характеризується нейтральним, фактологічним стилем із використанням економічної та політичної лексики, офіційних назв, термінів і числових показників. Речення є лаконічними, синтаксично простими, без емоційної експресії, що сприяє чіткому донесенню змісту. У матеріалі чітко зафіксовані темпоральні маркери у вигляді дати публікації та часових уточнень, що підкреслює принцип актуальності та оперативності. Цифрова специфіка тексту проявляється у наявності фотоматеріалу, аудіоформату та гіпертекстових елементів, зокрема внутрішніх посилань на пов'язані матеріали, що розширює інформаційне поле новини. Комунікативна функція статті полягає в інформуванні масової аудиторії про зміни в економічних оцінках війни без прагнення до переконання чи аналітичного впливу. Сукупність даних ознак свідчить про жанрову трансформацію інформаційної новини в онлайн-середовищі, де класичний новинний формат поєднується з елементами контекстуалізації та мультимедійності, зберігаючи при цьому основні стандарти інформаційної журналістики.

Матеріал статті медіа «Українська правда» «ППО знескодила 95 російських дронів, є влучання на 12 локаціях, атака триває» є зразком оперативної інформаційної новини, спрямованої на фіксацію поточного воєнного факту загальнодержавного значення (рис.2.6). Стаття обрана для аналізу, оскільки вона чітко репрезентує класичну модель короткої новини в умовах війни та демонструє основні риси інформаційного жанру в онлайн-медіа.

За жанровою ідентифікацією матеріал належить до інформаційного жанру, а саме до новинного повідомлення, що передає актуальні дані про масовану повітряну атаку та роботу сил протиповітряної оборони. Жанр є відносно чистим, оскільки текст не містить аналітичних узагальнень або коментарів автора, а зосереджується виключно на викладі перевірених фактів, поданих офіційним джерелом, що відповідає класичним жанровим ознакам новини.

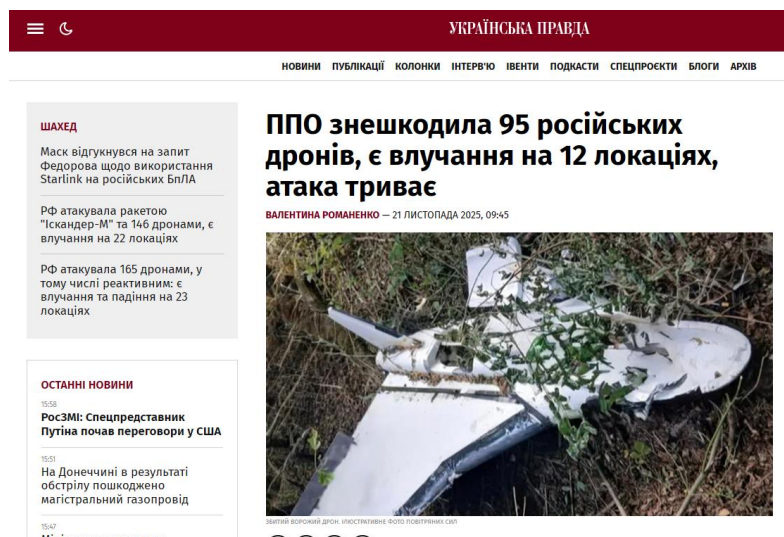

Рисунок 2.6 Стаття у медіа «Українська правда» «ППО знешкодила 95 російських дронів, є влучання на 12 локаціях, атака триває»

Структурна організація матеріалу є лаконічною та чіткою і містить заголовок, лід і основний текст. Лід стисло узагальнює ключову інформацію, а основний текст деталізує її через подання конкретних цифр, географічних уточнень і наслідків атаки. Абзацне членування забезпечує логічну послідовність викладу, яка має інверсійний характер, характерний для новинного формату, коли найважливіші факти подаються на початку. Заголовок є інформативно-фактологічним, містить точні кількісні показники та військову термінологію, має нейтральний тон і повністю відповідає змісту матеріалу, виконуючи функцію швидкого інформування цифрової аудиторії. Джерельна база статті чітко окреслена та ґрунтується на офіційній інформації Повітряних сил Збройних сил України, що подається з прямим посиланням на соціальні мережі як канал оперативної комунікації. Анонімні джерела відсутні, що свідчить про високий рівень легітимації та дотримання професійних стандартів. Мовно-стилістично текст характеризується нейтральним, фактологічним стилем із домінуванням військової лексики, аббревіатур і числових даних. Речення є короткими, чіткими та синтаксично простими, без емоційної експресії, що забезпечує швидке сприйняття інформації. Важливою ознакою матеріалу є наявність точних темпоральних і

просторових маркерів, зокрема вказівки на дату, час, регіони та актуальний стан події, що підкреслює принцип оперативності та безперервності новинного оновлення. Цифрова специфіка матеріалу проявляється у використанні ілюстративного фото, а також у вбудованих елементах онлайн-платформи, які супроводжують текст. Комунікативна функція публікації полягає в оперативному інформуванні та попередженні населення про небезпеку без спроб аналітичного або переконувального впливу. Сукупність наведених ознак засвідчує жанрову трансформацію інформаційної новини в умовах цифрового середовища, де традиційний формат короткого повідомлення поєднується з високою оперативністю, точністю та орієнтацією на потреби масової аудиторії.

Матеріал статті «Росія атакувала Україну 80 дронами: ППО збила 50, є влучання на 7 локаціях» є прикладом оперативної інформаційної новини, спрямованої на інформування про поточну воєнну загрозу та дії сил протиповітряної оборони (рис.2.7).

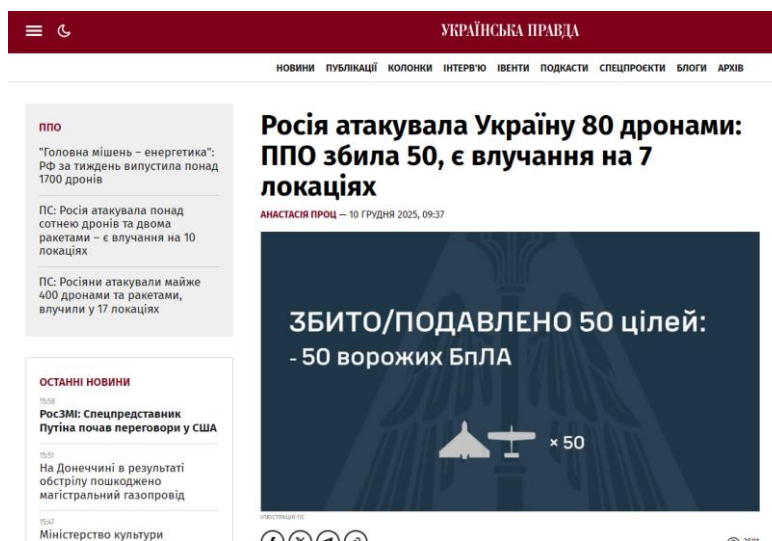

Рисунок 2.7 Стаття у медіа «Українська правда» «ППО знешкодила 95 російських дронів, є влучання на

Стаття обрана для аналізу, оскільки вона репрезентує типовий формат короткого новинного повідомлення в умовах війни та наочно демонструє сталі

ознаки інформаційного жанру в онлайн-медіа. За жанровою ідентифікацією матеріал належить до інформаційного жанру, а саме до новинного повідомлення, яке фіксує конкретний факт масованої повітряної атаки. Жанр є чистим, оскільки текст не містить елементів аналітики, коментарів або оцінних суджень, а зосереджується на передачі перевірених даних з офіційного джерела, що відповідає класичним жанровим стандартам. Структурна організація матеріалу є чіткою та лаконічною й містить заголовок, лід і основний текст. Лід узагальнює ключову інформацію про атаку, а основний текст деталізує її через подання кількісних показників, напрямків запуску дронів і результатів роботи ППО. Абзацне членування та логічна послідовність викладу фактів сприяють швидкому сприйняттю інформації, при цьому використано інверсійну модель подачі, характерну для новинного жанру. Заголовок має інформативно-фактологічний характер, містить точні цифри та військову лексику, є нейтральним за тоном і повністю відповідає змісту матеріалу. Джерельна база тексту чітко окреслена та ґрунтується на офіційній інформації Повітряних сил Збройних сил України, що забезпечує високий рівень легітимації та достовірності повідомлення. Подання джерела здійснюється у формі прямого посилання, а анонімні джерела відсутні. Мовно-стилістично матеріал характеризується нейтральним, фактологічним стилем із домінуванням військової термінології, аббревіатур і числових даних. Речення є короткими, чіткими та синтаксично простими, без емоційної експресії. Важливою ознакою матеріалу є наявність точних темпоральних і просторових маркерів, зокрема дати, часу та географічних уточнень, що підкреслює принцип оперативності та актуальності. Цифрова специфіка новини проявляється у використанні ілюстративного зображення та вбудованих елементів онлайн-платформи, які супроводжують текст. Комунікативна функція матеріалу полягає в оперативному інформуванні населення про воєнну ситуацію без аналітичного чи переконувального впливу. Сукупність наведених ознак свідчить про жанрову трансформацію інформаційної новини в цифровому середовищі, де класичний формат короткого повідомлення

поєднується з високою швидкістю подачі, точністю даних та орієнтацією на масову аудиторію.

Порівняльний аналіз шести публікацій медіа «Суспільне Новини», LIGA.net та «Українська правда», присвячених висвітленню подій повномасштабної війни Росії проти України, дає змогу простежити спільні та відмінні жанрові, стилістичні й комунікаційні особливості сучасної воєнної журналістики в українському цифровому медіапросторі. Обрані матеріали репрезентують різні аспекти одного загального контексту – війни, однак реалізують його через відмінні редакційні підходи, жанрові пріоритети та інформаційні акценти (табл.2.1).

З погляду жанрових характеристик, у всіх трьох медіа домінує інформаційний жанр, проте його конкретні різновиди різняться. Публікації «Української правди» чітко репрезентують оперативну новинну замітку як відносно «чистий» жанр: тексти зосереджені на фіксації конкретного факту (масованої атаки дронів), подають мінімально необхідний контекст, оперують точними кількісними показниками та не містять елементів аналізу чи інтерпретації. Матеріали «Суспільного Новин» тяжіють до гібридних форм, поєднуючи новинне повідомлення з хронікою подій. Це проявляється у використанні часових оновлень, регіональної деталізації та розширеного переліку подій одного дня, що зумовлює більш розгорнуту структуру. У свою чергу, публікації LIGA.net демонструють змішання інформаційної новини з оглядовими елементами: тексти не лише фіксують факт, а й подають ширший соціальний, політичний або економічний контекст, зокрема через узагальнення позицій експертів чи міжнародних джерел.

Таблиця 2.1 – Порівняльний жанрово-стилістичний аналіз матеріалів медіа «Суспільне Новини», «LIGA.net» та «Українська правда»

Критерій аналізу	Суспільне Новини	LIGA.net	Українська правда
Тип домінантного жанру	Інформаційна новина з елементами хроніки подій	Інформаційна новина з елементами огляду та контекстуалізації	Коротка оперативна новина
Жанрові модифікації	Гібрид новини та онлайн-хроніки	Гібрид новини та пояснювального огляду	Чистий новинний жанр
Тематика	Воєнні дії на регіональному рівні, наслідки обстрілів, робота ППО	Воєнні та соціально-політичні аспекти війни, пропаганда, економічні наслідки	Масовані повітряні атаки, робота ППО на загальнодержавному рівні
Рівень охоплення подій	Локальний і регіональний	Загальнодержавний та міжнародний	Загальнодержавний
Структура матеріалу	Заголовок → лід → хронологічно вибудований основний текст → оновлення	Заголовок → лід → основний текст з логічним розгортанням і прикладами	Заголовок → лід → стислий основний текст
Характер заголовків	Інформативні, подієві, з географічними назвами та військовою лексикою	Інформативні, з акцентом на суб'єкта дії та джерело	Фактологічні, з точними цифрами та військовими термінами
Лексика і терміносистема	Офіційно-інформаційна, військова термінологія, нейтральна	Офіційно-інформаційна, військова, політична та економічна лексика	Військова термінологія, аббревіатури, числові показники
Емоційне забарвлення	Відсутнє	Відсутнє	Відсутнє
Джерельна база	Офіційні органи (ОВА, Сили оборони, ППО)	Офіційні українські інституції та міжнародні медіа (Bloomberg)	Повітряні сили ЗСУ
Форма подання джерел	Переважно непряма мова з чітким зазначенням джерел	Пряма й непряма мова, чітка атрибуція	Прямі посилання на офіційні повідомлення
Візуальні елементи	Фото з місця подій, ілюстративні матеріали	Фото, аудіоформат, гіпертекстові посилання	Ілюстративні фото
Цифрові особливості	Постійне оновлення, хронологічна подача	Мультимедійність, гіпертекст	Лаконічність і швидкість оновлення
Комунікативна функція	Оперативне інформування та фіксація подій	Інформування з розширенням контексту	Швидке інформування та попередження
Дотримання стандартів журналістики	Високий рівень об'єктивності та верифікації	Високий рівень об'єктивності, легітимні джерела	Високий рівень точності та фактологічності
Загальна жанрова спрямованість	Хроніка війни в онлайн-форматі	Контекстуалізована інформаційна новина	Класична оперативна новина

Джерело: сформовано автором на основі джерел [7; 38; 40; 46; 47; 51; 52; 58; 67]

Структурно всі проаналізовані матеріали вибудовані за класичною моделлю онлайн-новини: заголовок, лід (вступ) та основний текст. Водночас ступінь розгорнутості даних компонентів різний. «Українська правда» використовує максимально лаконічну інверсійну модель, де ключові факти подаються вже у заголовку та ліді, а тіло тексту лише деталізує їх. «Суспільне Новини» розширює основний текст за рахунок хронологічної подачі та локальних уточнень, тоді як LIGA.net структурує матеріали більш сегментовано, інколи застосовуючи списки, підзаголовки або логічні блоки, що відповідає оглядовому характеру подачі.

Лексичний рівень усіх текстів характеризується домінуванням офіційно-інформативної лексики та спеціалізованої терміносистеми воєнного часу. У матеріалах «Української правди» переважають військові терміни та аббревіатури (БпЛА, ППО, Shahed), числові показники та географічні маркери, що забезпечує високий рівень фактологічності. «Суспільне Новини» поєднує військову лексику з соціальною та інфраструктурною, акцентуючи увагу на цивільних об'єктах і наслідках для місцевого населення. LIGA.net, окрім воєнної термінології, активно використовує політичну, економічну та суспільно-наукову лексику, що розширює тематичні рамки новини та наближає її до аналітичного огляду.

Джерельна база в усіх трьох медіа відповідає стандартам професійної журналістики та ґрунтується переважно на офіційних джерелах. «Українська правда» і «Суспільне Новини» найчастіше посилаються на Повітряні сили ЗСУ, Сили оборони, місцеву владу та офіційних речників, використовуючи непряму мову й уникаючи анонімних джерел. LIGA.net, окрім українських державних інституцій (ГУР), активно залучає міжнародні джерела, зокрема агентство Bloomberg, а також експертні коментарі, що підсилює аналітичний і контекстуальний потенціал матеріалів. Усі видання загалом дотримуються принципів об'єктивності, балансу фактів та уникання оцінних суджень, хоча рівень контекстуалізації відрізняється.

Стиль і формальні особливості заголовків також демонструють редакційні відмінності. Заголовки «Української правди» є максимально інформативними, містять чітку вказівку на суб'єкт і об'єкт дії, кількісні дані та часто сигналізують про незавершеність події («атака триває»). «Суспільне Новини» формує заголовки з акцентом на регіональну специфіку та наслідки для цивільної інфраструктури. У LIGA.net заголовки нерідко містять посилання на джерело («Bloomberg», «ГУР») і мають більш пояснювальний характер, що орієнтує читача на ширший контекст. Усі тексти містять чіткі часові маркери (дата, час публікації, часові уточнення), що забезпечує хронологічну точність і підкреслює принцип оперативності. Пряма мова використовується обмежено: у «Українській правді» та «Суспільному» вона зведена до мінімуму, тоді як у LIGA.net частіше з'являються цитати експертів або офіційних осіб. Візуальні елементи присутні в усіх медіа, однак у «Суспільному» вони мають більш системний ілюстративний характер, тоді як в інших виданнях виконують допоміжну функцію.

У порівняльному вимірі подання одного й того самого воєнного контексту виявляє різні комунікаційні стратегії. «Суспільне Новини» зосереджується на локальному вимірі війни, підкреслюючи вплив бойових дій на конкретні громади та інфраструктуру. LIGA.net інтерпретує війну як багатовимірне явище, пов'язане з міжнародною політикою, економікою та соціальними процесами, що зумовлює більший рівень контекстуалізації. «Українська правда» акцентує увагу на загальнодержавному рівні та статистичних показниках, виконуючи функцію швидкого загальнонаціонального інформування.

Узагальнюючи результати аналізу, можна стверджувати, що у висвітленні війни в українських онлайн-медіа домінують інформаційні жанри – оперативна новина та хроніка подій, тоді як оглядові й напіваналітичні форми виконують допоміжну роль. Мовно-стилістично всі видання орієнтуються на нейтральність, фактологічність і стандартизовану терміносистему, однак відрізняються рівнем контексту та тематичної глибини.

Комунікаційні цілі також варіюються: «Українська правда» та «Суспільне Новини» передусім забезпечують швидке інформування та фіксацію фактів, тоді як LIGA.net частіше виконує функцію пояснення та розширення інформаційного поля. Сукупно це свідчить про функціональну диференціацію медіа в умовах війни та про жанрову трансформацію новини в цифровому середовищі, де класичні форми адаптуються до потреб різних аудиторій і комунікаційних завдань.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЖАНРІВ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

3.1. Проблеми розвитку інформаційних жанрів в інтернет-ЗМІ України

Розвиток інформаційних жанрів в інтернет-ЗМІ України відбувається в умовах суттєвої трансформації виробничих практик, зумовленої цифровізацією медіасередовища та прискоренням новинних циклів. Сучасні онлайн-редакції функціонують у режимі постійного оновлення контенту, що призводить до скорочення часу на підготовку матеріалів і формування так званої «культури оперативності». За таких умов значна частина новин створюється в межах обмеженого часового ресурсу, що об'єктивно підвищує ризик поверхневого опрацювання теми та зменшує можливості для глибокої перевірки фактів. Подібна тенденція зумовлює зростання залежності журналістів від уже опублікованих матеріалів інформаційних агентств, інших медіа або вторинних джерел, що може призводити до уніфікації змісту та втрати жанрової самобутності [71].

Однією з ключових проблем розвитку інформаційних жанрів є збереження стандартів точності й достовірності в умовах безперервного оновлення стрічки новин. Традиційна журналістська норма передбачає багатоетапну перевірку інформації, однак формат оперативного висвітлення подій, зокрема у режимі live-оновлень, ускладнює дотримання цього принципу. Водночас цифрове середовище створює нові можливості для прозорості через активне посилення на першоджерела, відкритість процесу оновлення інформації та можливість оперативного виправлення помилок. Таким чином, проблема полягає не лише у швидкості публікації, а й у пошуку балансу між оперативністю та професійними стандартами.

Додатковим чинником впливу на трансформацію інформаційних жанрів є використання веб-аналітики та метрик аудиторії. Онлайн-редакції отримують детальні дані про читацькі вподобання в реальному часі, що

формує нову логіку відбору тем і способів подачі матеріалів. Орієнтація на кількість переглядів, кліків і залучення аудиторії нерідко вступає в суперечність із потребою висвітлювати суспільно значущі, але менш популярні теми. Унаслідок цього виникає напруження між комерційними інтересами та стандартами якості журналістики, що безпосередньо впливає на жанрову структуру новинного контенту.

Порівняльний аналіз засвідчує, що всі три медіа дотримуються стандартів інформаційної журналістики, проте реалізують їх по-різному залежно від редакційної політики та цільової аудиторії. «Суспільне Новини» тяжіє до формату хроніки та регіонального фокусування, «LIGA.net» – до розширення контексту й оглядовості, тоді як «Українська правда» зосереджується на максимально стислому та оперативному поданні загальнодержавної інформації. Усі отримані дані свідчать про жанрову варіативність інформаційної новини в умовах війни та її адаптацію до цифрового медіасередовища.

Інтернет-видання «Суспільне Новини» функціонує в умовах високої оперативності подачі контенту та значного навантаження на інформаційні ресурси в період воєнного стану. Основною проблемою розвитку інформаційних жанрів у цьому виданні є поєднання оперативності з достовірністю та фактологічною точністю. В умовах швидкого оновлення новин, особливо щодо бойових дій і масованих атак, журналісти стикаються з обмеженим часом на перевірку даних, що створює ризики неточностей або неповного висвітлення подій. Разом з тим, «Суспільне» намагається дотримуватися професійних стандартів журналістики, використовуючи офіційні джерела – Сили оборони, ОВА, Повітряні сили ЗСУ – і уникаючи анонімних повідомлень.

Ще однією проблемою є жанрова трансформація: класичні інформаційні новини поєднуються з хроніками та оновленнями, що створює гібридні форми. Це зумовлює потребу у створенні єдиних стандартів подачі матеріалів, аби зберегти логічність і зрозумілість для аудиторії. У цифровому середовищі

користувачі очікують швидкої та структурованої інформації, що вимагає використання абзацного членування, маркованих списків і тимчасових маркерів. Разом з тим, цей формат може знижувати аналітичну глибину новини, оскільки час і простір обмежують можливість контекстуалізації подій.

Тенденцією розвитку жанрів у «Суспільному» є інтеграція мультимедійних елементів: фото, відео, графічних вставок, що підсилюють сприйняття контенту та компенсують обмежену аналітичну частину. Водночас така мультимедійність вимагає високого рівня технічної підтримки і стандартизації оформлення матеріалів. Особливістю видання є регіональна прив'язка контенту, що дозволяє оперативно інформувати місцеву аудиторію про наслідки обстрілів, евакуацію, пошкодження інфраструктури, водночас створюючи проблему балансування локальної та загальнодержавної перспективи.

Проблематика також проявляється в стилістичних аспектах: необхідність збереження нейтральності, відсутності оцінних суджень та емоційної експресії водночас із забезпеченням динамічного викладу подій. Журналісти мають балансувати між фактологічною лаконічністю та інформативністю заголовків і лідов. У підсумку «Суспільне Новини» демонструє тенденцію до трансформації класичних інформаційних жанрів у цифрових умовах, інтегруючи хроніку, мультимедіа та оперативне оновлення, проте зберігаючи основні стандарти об'єктивності та достовірності.

Інтернет-видання LIGA.net має специфічну проблематику розвитку інформаційних жанрів, що полягає у поєднанні оперативного новинного повідомлення з контекстуальним оглядом та аналітикою. Видання часто посилається на міжнародні джерела, наприклад Bloomberg, та українські офіційні установи, що дозволяє створювати глибші матеріали про економічні наслідки війни, пропаганду та соціальні процеси. Основною проблемою є необхідність збереження об'єктивності під час подачі аналітичного контенту, оскільки наявність коментарів експертів і узагальнень може створювати ризик суб'єктивності.

Ще однією складністю є баланс між оперативністю та глибиною матеріалу. Статті з оглядовим компонентом, наприклад про економічні наслідки війни в Росії, потребують часу на перевірку даних і збирання різних джерел. Це ускладнює швидке інформування аудиторії в умовах війни, коли користувачі очікують миттєвої реакції на події. У такому разі журналісти стикаються з дилемою: подати неповну новину одразу чи дочекатися повної перевірки інформації, ризикуючи втратити актуальність.

Тенденцією розвитку інформаційних жанрів у LIGA.net є гібридизація: поєднання чистої новини з елементами пояснювального контенту та огляду. Це вимагає високого рівня структурованості тексту, логічного членування абзаців, виділення ключових тез та використання списків. Крім того, видання активно інтегрує мультимедіа та гіпертекстові елементи, що підвищує сприйняття матеріалу в цифровому середовищі, проте потребує додаткових ресурсів на створення і технічну підтримку контенту.

Стилістична проблема полягає у використанні термінології: економічні, політичні та воєнні терміни повинні бути зрозумілими для широкої аудиторії, що ускладнює дотримання науково-інформаційного рівня викладу. Водночас видання демонструє тенденцію до інтеграції прямих цитат та посилань на авторитетні джерела для підвищення достовірності матеріалів. Загалом LIGA.net розвиває жанри онлайн-новини у напрямку багат шарових текстів із контекстом, аналітичними елементами та мультимедійною підтримкою, одночасно зберігаючи стандарт об'єктивності.

Інтернет-видання «Українська правда» спеціалізується на оперативному висвітленні воєнних подій та масованих атак, що формує специфічну проблематику інформаційних жанрів. Основна проблема полягає в необхідності миттєвої подачі фактологічно точних даних при обмеженому доступі до перевірених джерел. Журналісти орієнтуються на офіційні повідомлення Повітряних сил ЗСУ та Генштабу, що забезпечує достовірність, але обмежує аналітичну складову новин.

Друга проблема полягає у жанровій однобокості: домінує коротка новина, орієнтована на фактологічний виклад подій. Це створює обмеження для розкриття причинно-наслідкових зв'язків, контексту та соціальних наслідків подій, що, водночас, зумовлено вимогою швидкого інформування. Поширена практика використання інверсійної подачі інформації (найважливіші факти на початку) підвищує оперативність, проте знижує глибину змісту.

Тенденції розвитку жанрів у «Українській правді» пов'язані з цифровою трансформацією: включення мультимедійних ілюстрацій, інтерактивних карт, фото- та відеоматеріалів. Це дозволяє забезпечити ефект присутності та підвищити інформативність коротких новин, але потребує додаткових ресурсів і стандартизації оформлення. Водночас залишається актуальною проблема збереження стилістичної нейтральності та уникнення оцінних суджень, що особливо важливо в умовах інформаційної війни.

Мовно-стилістично матеріали характеризуються офіційно-інформаційною лексикою, використанням військових термінів та аббревіатур, числових показників і географічних уточнень. Це забезпечує високий рівень фактологічності та оперативності, але обмежує можливості жанру щодо аналітики чи пояснень. Загалом «Українська правда» демонструє тенденцію до розвитку інформаційних жанрів у напрямку максимально швидкого, точного і структурованого подання новин з високим рівнем фактологічної достовірності та цифрової мультимедійності.

3.2. Рекомендації щодо вдосконалення та тенденції трансформації жанрів під впливом сучасних вимог

Тенденції значного інформалізму, які супроводжують розвиток інтернету як медійної сфери, призвели до того, що основною вимогою поширення інформації стала її оперативність. У результаті ключову роль у

представленні новинних потоків почали відігравати інформаційні жанри журналістики.

Глобалізація комунікаційних процесів та поява інтернет-медіа суттєво вплинули на трансформацію класичних журналістських жанрів. По-перше, це пов'язано з розширенням можливостей інтернету як засобу масової комунікації, що дозволяє оперативно поширювати інформацію широкій аудиторії. По-друге, вплив на зміни жанрів справляє розвиток інформаційних технологій, які спрощують створення та поширення контенту. По-третє, значну роль відіграє відсутність суворої цензури та демократичний характер мережі, що дає можливість будь-кому оприлюднювати власні матеріали. Водночас, така «демократичність» не завжди гарантує якість і точність інформації. Відсутність редакторської перевірки створює ризики як у жанровому оформленні матеріалів, так і у змістовній насиченості публікацій. Багато виступів та повідомлень користувачів є неповними або поверхневими, оскільки будь-хто, хто вміє складати слова у речення, може виступати як виробник інформації. Через це говорити про повну досконалість жанрів у мережі немає сенсу. Негативні наслідки цієї ситуації переважно пов'язані з діяльністю непрофесійних авторів, які часто сприймають себе не лише як носії первинної інформації, а й як «журналістів», хоча не володіють відповідними навичками та знаннями.

Важливим чинником трансформації інформаційних жанрів у цифровому середовищі є специфіка цільової аудиторії інтернет-ЗМІ. Саме характеристики аудиторії – вік, рівень освіти, професійні інтереси, регіональна належність, медіаспоживчі звички та рівень інформаційної культури – визначають формат, структуру та стилістичні особливості новинного контенту. У цифрову епоху аудиторія перестає бути пасивним споживачем інформації й стає активним учасником комунікаційного процесу, що впливає на редакційну політику та жанрову модель видання.

Наприклад, видання з ширшою масовою аудиторією тяжіють до коротких, оперативних новин із чіткою структурою та мінімальним

аналітичним навантаженням. Аудиторія, орієнтована на суспільно-політичну та економічну проблематику, очікує контекстуалізації подій, пояснення причинно-наслідкових зв'язків і використання експертних коментарів. Таким чином, жанрова структура новин формується не лише відповідно до журналістських стандартів, а й під впливом очікувань цільової аудиторії. В умовах воєнного стану особливо важливо враховувати психологічний стан читачів, їхню потребу в чіткій, достовірній та структурованій інформації без надмірної емоційності.

У контексті розвитку інформаційних жанрів важливо враховувати взаємозв'язок між медійною системою, журналістськими засобами масової інформації, професійною діяльністю журналістів та інформаційною аудиторією. Сучасна медіасфера функціонує як динамічний комунікаційний простір, у якому журналістські ЗМІ виконують роль посередника між подією та суспільством. Журналісти не лише фіксують факти, а й здійснюють відбір, структурування та інтерпретацію інформації відповідно до стандартів професії та запитів аудиторії. Водночас інформаційна аудиторія перестає бути пасивним отримувачем новин і активно впливає на зміст і форму матеріалів через реакції, коментарі, поширення в соціальних мережах та аналітику переглядів.

У порівнянні медіа, що визначені у дослідженні інтернет-ЗМІ України демонструють чіткі тенденції розвитку інформаційних жанрів, що зумовлені трансформацією класичних журналістських форм під впливом цифрових технологій та актуальних соціально-політичних умов (табл.3.1).

Формування рекомендацій у наукових дослідженнях та практичній журналістиці є важливим етапом, оскільки вони дозволяють систематизувати отримані результати, виділити ключові проблеми та запропонувати шляхи їхнього вирішення.

Таблиця 3.1 – Тенденції розвитку інформаційних жанрів в інтернет-ЗМІ України для кожного медіа

Медіа	Основні тенденції розвитку жанрів	Опис і приклади	Цифрові/мультимедійні особливості	Комунікаційна функція
«Суспільне Новини»	1. Гібридизація жанрів: поєднання новини та хроніки подій. 2. Підвищення оперативності та точності інформації. 3. Використання локальних та регіональних акцентів.	Матеріали містять хронологічне викладення подій, включно з пораненими цивільними, обстрілами та роботою ППО. Наприклад, стаття про обстріл Дніпра (18.11.2025) поєднує короткі повідомлення та хроніку дня.	Фотоматеріали та ілюстрації підсилюють сприйняття інформації; цифрові формати дозволяють оперативне оновлення тексту у реальному часі.	Інформування про актуальні події, фіксація фактів без аналітичного впливу; оперативне донесення новин до регіональної аудиторії.
LIGA.net	1. Інтеграція інформації та аналітики: додавання коментарів експертів, міжнародних оцінок. 2. Контекстуалізація новин: пояснення причинно-наслідкових зв'язків. 3. Орієнтація на національні та міжнародні теми.	Наприклад, стаття «Bloomberg: економісти радять Росії закінчити війну» (27.11.2025) містить оцінки економістів та опис впливу війни на економіку Росії.	Використання мультимедіа (фото, графіка), гіпертекстових посилань на пов'язані матеріали; цифрові елементи для зручності споживання контенту.	Інформування та аналітичне висвітлення подій, підвищення розуміння соціально-економічних наслідків війни; формування освітнього контексту.
«Українська правда»	1. Швидке та коротке донесення оперативних фактів. 2. Використання точних числових показників та географічних маркерів. 3. Чітке дотримання фактологічного та нейтрального стилю.	Статті «ППО знешкодила 95 дронів» (21.11.2025) та «Росія атакувала Україну 80 дронами» (10.12.2025) передають результати роботи ППО та наслідки атак, без аналітики чи оцінок.	Ілюстрації, інфографіка; структура з лідом, абзацним членуванням і інверсійною подачею даних для швидкого сприйняття.	Оперативне інформування про воєнні загрози; попередження населення, фіксація фактів масової важливості без аналітичного впливу.

Джерело: сформовано автором на основі джерел [7; 38; 40; 46; 47; 51; 52; 58; 67]

Рекомендації допомагають практикам і дослідникам зрозуміти, як конкретні підходи та методи можуть бути застосовані для підвищення ефективності роботи, поліпшення якості контенту та адаптації до змін у медіасередовищі. Вони також слугують основою для планування подальших досліджень і розробки стратегій розвитку медіа. Без рекомендацій результати дослідження залишаються суто теоретичними, не маючи практичної цінності для журналістів, редакторів і керівників медіаорганізацій.

У контексті вдосконалення та трансформації інформаційних жанрів формування конкретних рекомендацій набуває особливого значення.

По-перше, гібридизація жанрів у сучасних онлайн-ЗМІ набуває системного характеру та формує нові стійкі моделі інформаційного повідомлення, що виходять за межі класичної жанрової типології.

По-друге, використання офіційних і верифікованих джерел стає визначальним чинником легітимності новинних жанрів в умовах війни.

По-третє, важливою тенденцією є активне використання мультимедіа, що містить фото, відео, інтерактивні карти та графічні елементи. Такі формати підвищують сприйняття новини, роблять її більш наочною та зрозумілою, а також адаптують матеріал до різних цифрових платформ, включно з мобільними пристроями та соціальними мережами.

З огляду на це доцільно сформулювати низку рекомендацій щодо вдосконалення інформаційних жанрів з урахуванням цільової аудиторії.

По-перше, редакціям варто здійснювати регулярний аналіз аудиторії (за допомогою аналітичних інструментів, опитувань, моніторингу поведінки користувачів), щоб коригувати жанрову подачу матеріалів відповідно до її потреб.

По-друге, доцільно сегментувати контент: розмежовувати короткі оперативні новини для широкого загалу та розширені пояснювальні матеріали для більш підготовленої аудиторії.

По-третє, необхідно адаптувати мовно-стилістичні особливості текстів до рівня сприйняття аудиторії, зберігаючи баланс між професійною термінологією та доступністю викладу.

По-четверте, варто посилювати мультимедійний компонент (інфографіка, інтерактивні карти, відео), оскільки сучасна аудиторія сприймає інформацію переважно у візуалізованому форматі.

По-п'яте, важливо забезпечувати прозорість джерел і чітке розмежування факту, коментаря та оцінки, адже довіра аудиторії є ключовим ресурсом цифрових медіа.

Відбувається контекстуалізація новин, коли матеріали не лише фіксують факт, а й пояснюють його наслідки, масштаби та соціально-економічний вплив. Це проявляється особливо у публікаціях LIGA.net, де економічні та політичні аспекти війни подаються як частина цілісного інформаційного контенту.

Нарешті, помітна адаптація до цифрових стандартів і онлайн-читання, що містить абзацне членування, використання списків, маркерів та інтерактивних елементів, спрямованих на швидке та зручне споживання інформації на різних пристроях. Цифрова специфіка текстів формує нові жанрові форми, де традиційна новина поєднується з хронікою, мультимедіа та контекстуальними поясненнями.

Додатково, доцільним є збереження жанрової чіткості новинних матеріалів, що передбачає чітке розмежування факту, коментаря та оцінки, навіть за умов зростання швидкості публікації та конкуренції за увагу аудиторії. Водночас трансформація жанрів має супроводжуватися впровадженням внутрішніх і зовнішніх посилань, які розширюють інформаційний контекст і сприяють глибшому розумінню подій без перевантаження основного тексту.

У контексті війни та кризових ситуацій доцільно посилювати стандарти верифікації інформації й прозорості джерел, оскільки саме ці характеристики визначають довіру до новинних жанрів у цифровому середовищі. Розвиток

інформаційних жанрів також має враховувати зростання ролі пояснювальної журналістики, яка поєднує новинне повідомлення з елементами аналітики, не виходячи за межі інформаційного жанру. Дане ствердження сприяє формуванню більш усвідомленого сприйняття складних суспільно-політичних процесів аудиторією.

Окремої уваги потребує питання алгоритмізації інформаційного середовища та її впливу на трансформацію жанрів. У сучасних умовах значна частина аудиторії споживає новини не безпосередньо через головну сторінку видання, а через соціальні мережі, мобільні додатки та рекомендаційні алгоритми. Це зумовлює зміну підходів до конструювання інформаційних матеріалів: зростає роль заголовка як самостійного комунікативного елемента, підвищуються вимоги до першого абзацу (лід), а також до візуального супроводу новини. Фактично новинний текст повинен бути адаптований не лише до читача, а й до цифрових платформ, які здійснюють ранжування контенту.

У даному контексті важливо враховувати явище фрагментації уваги аудиторії. Сучасний користувач часто споживає інформацію в режимі багатозадачності, що знижує глибину прочитання матеріалу. Це стимулює редакції до створення компактних, структурованих текстів із чіткими смисловими блоками. Водночас надмірне скорочення інформації може призводити до спрощення змісту та втрати контексту, що негативно впливає на якість журналістики. Тому одним із перспективних напрямів удосконалення жанрів є поєднання короткої оперативної новини з можливістю переходу до розширеного пояснювального матеріалу через гіпертекстові посилання.

Також доцільно звернути увагу на професійну підготовку журналістів у сфері цифрової комунікації. Трансформація жанрів вимагає не лише володіння традиційними стандартами інформаційної журналістики, а й навичок роботи з мультимедійними інструментами, аналітикою аудиторії, принципами SEO-оптимізації та фактчекінгу в онлайн-середовищі. Підвищення кваліфікації

журналістів сприятиме формуванню якісного новинного контенту, що відповідатиме як професійним стандартам, так і сучасним технологічним вимогам.

Не менш важливим є питання медіаграмотності аудиторії. Розвиток інформаційних жанрів має відбуватися паралельно з формуванням критичного мислення читачів, оскільки навіть якісний новинний матеріал може бути неправильно інтерпретований у разі низького рівня інформаційної культури. У цьому аспекті журналістські ЗМІ виконують не лише інформативну, а й просвітницьку функцію, сприяючи формуванню відповідального споживання інформації.

Таким чином, подальша трансформація інформаційних жанрів в інтернет-ЗМІ України визначатиметься не лише технологічними змінами, а й взаємодією між алгоритмами цифрових платформ, професійними стандартами журналістики та рівнем підготовленості аудиторії. Урахування цих чинників дозволить забезпечити баланс між оперативністю, якістю та суспільною значущістю новинного контенту.

Отже, розвиток інформаційних жанрів в українських інтернет-ЗМІ характеризується адаптацією класичної новини до умов цифрового та воєнного середовища, що зумовлює появу гібридних форматів, підвищення ролі оперативності та посилення вимог до достовірності інформації.

ВИСНОВКИ

У ході роботи було виконано всі поставлені завдання, що дало змогу досягти визначеної мети дослідження та всебічно розкрити обрану тему. Реалізація окреслених завдань забезпечила системний аналіз проблеми, узагальнення теоретичних положень і формування обґрунтованих висновків відповідно до поставлених цілей. У Розділі 1 визначено, що інформаційні жанри посідають базове місце в системі сучасної журналістики та виконують ключову функцію оперативного й фактологічно точного інформування суспільства. Як показано у дослідженні, журналістика в Україні розглядається не лише як практична діяльність, а й як наукова галузь, що досліджує закономірності створення й функціонування медіатекстів, жанрові моделі та їх трансформації в умовах цифровізації. Історичний розвиток журналістики – від друкованої преси XVII–XIX століть до сучасної інтернет-журналістики – безпосередньо зумовив еволюцію інформаційних жанрів і розширення їх функціональних можливостей.

У роботі конкретизовано, що до інформаційних жанрів належать замітка, звіт, репортаж, інформаційне інтерв'ю та інформаційна кореспонденція, які об'єднують новизна факту, оперативність, лаконічність, точність і мінімізація авторських оцінок. Зокрема, замітка визначена як найкоротший і найбільш стандартизований жанр, що ґрунтується на принципі перевернутої піраміди та відповідає на ключові запитання «хто?», «що?», «де?», «коли?». Репортаж, на відміну від замітки, поєднує фактологічну основу з елементами образності та присутності журналіста, а інтерв'ю реалізує інформаційну функцію через діалогічну форму.

Аналіз наукових джерел підтверджує, що в умовах інтернет-комунікації інформаційні жанри зазнають трансформацій, зумовлених мультимедійністю, гіпертекстуальністю, інтерактивністю та кросмедійністю. Зокрема, сучасні цифрові медіа активно використовують відео, інфографіку, онлайн-репортажі

та соціальні пости, що розширює традиційні жанрові межі, не руйнуючи їх інформаційної природи.

Саме тому, інформаційні жанри в сучасній журналістиці постають як динамічна система, що поєднує класичні теоретичні засади з новими цифровими форматами. Саме ця здатність до адаптації й трансформації робить інформаційні жанри фундаментом сучасної інтернет-журналістики та визначає їхню провідну роль у формуванні національного інформаційного простору.

У Розділі 2 проведено аналітичне дослідження розвитку інформаційних жанрів у провідних українських інтернет-виданнях – «Суспільне Новини», «LIGA.net» та «Українська правда» – засвідчило наявність чітких жанрових закономірностей і водночас зафіксувало суттєві трансформації класичної новини в умовах цифрового та воєнного контексту. Аналіз шести конкретних публікацій за листопад–грудень 2025 року показав, що всі три медіа зберігають базові ознаки інформаційного жанру: оперативність, фактологічність, нейтральність викладу, чітку джерельну базу та відсутність авторських оцінок.

Матеріали «Суспільного Новини» («Пошкоджено будівлю Суспільного...», «Хроніка війни...») демонструють гібридизацію новини з жанром хроніки. Це виявляється у використанні часових позначок, постійних оновлень, розширеної структури та фіксації подій одного дня війни. Такий формат є прямим наслідком цифрового середовища й потреби безперервного інформування, водночас він не порушує стандартів достовірності та верифікації, що підтверджується опорою на офіційні джерела та нейтральну лексику.

У матеріалах «LIGA.net» («ГУР показало вчителів...», «Bloomberg: економісти почали радити Росії...») зафіксовано поєднання класичної новини з елементами оглядовості та контекстуалізації. Використання маркованих списків, цитування міжнародних експертів і посилання на авторитетні

іноземні джерела (Bloomberg) свідчить про трансформацію інформаційного жанру у бік пояснювальної новини без переходу до аналітики.

Публікації «Української правди» («ППО знескодила 95 дронів...», «Росія атакувала Україну 80 дронами...») репрезентують максимально «чистий» новинний формат. Для них характерні лаконічність, інверсійна структура, домінування кількісних показників, військової термінології та прямі посилання на офіційні джерела Повітряних сил ЗСУ. Це забезпечує високу швидкість сприйняття інформації в умовах кризової комунікації.

Таким чином, розвиток інформаційних жанрів у сучасних українських інтернет-виданнях відбувається шляхом адаптації класичної новини до цифрових форматів – через хронікалізацію, мультимедійність, структурну спрощеність і контекстуалізацію – без втрати її базової інформаційної функції.

У Розділі 3 визначено результати та рекомендації щодо вдосконалення та тенденції трансформації жанрів під впливом сучасних вимог. Проведений аналіз засвідчив, що розвиток інформаційних жанрів у сучасних українських інтернет-ЗМІ відбувається під безпосереднім впливом воєнного стану та цифрових технологій, що зумовлює як спільні тенденції, так і суттєві відмінності між окремими медіа. На матеріалі «Суспільне Новини», LIGA.net та «Української правди» встановлено, що всі видання дотримуються базових стандартів інформаційної журналістики, однак по-різному реалізують їх у жанровій структурі та подачі контенту.

«Суспільне Новини» демонструє послідовну орієнтацію на хронікальний формат і регіональний фокус. Конкретні приклади матеріалів про обстріли та роботу ППО засвідчують гібридизацію новини й хроніки, що дозволяє оперативно оновлювати інформацію, але водночас знижує рівень аналітичної глибини. Ключовою проблемою тут є поєднання швидкості публікації з ретельною верифікацією даних, що частково компенсується використанням виключно офіційних джерел і мультимедійних елементів.

«LIGA.net», на відміну від інших медіа, системно поєднує інформаційний жанр з пояснювальними та аналітичними компонентами. Це

підтверджується матеріалами з посиланням на міжнародні джерела, зокрема Bloomberg, де новина доповнюється економічними та політичними оцінками. Водночас така модель створює ризик суб'єктивізації контенту та ускладнює дотримання балансу між оперативністю і повнотою подачі інформації.

«Українська правда» зосереджується на максимально стислому та фактологічно насиченому форматі новини. Приклади публікацій про кількість збитих дронів або масштаби атак демонструють домінування короткої новини з інверсійною структурою, що забезпечує швидке інформування, але обмежує контекстуалізацію та пояснення причинно-наслідкових зв'язків.

Загалом результати дослідження підтверджують, що ключовими тенденціями розвитку інформаційних жанрів є гібридизація, активне використання мультимедіа, опора на верифіковані офіційні джерела та адаптація текстів до цифрових стандартів споживання. Водночас збереження жанрової чіткості та фактологічної нейтральності залишається визначальним чинником довіри до онлайн-ЗМІ в умовах інформаційної війни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Балалаєва О. Ю. Класифікація жанрів новинної журналістики: вітчизняні та зарубіжні підходи // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації». 2018. № 12. С. 36–39.
2. Белькова С. В. Причини та наслідки жанрових трансформацій у сучасних друкованих ЗМІ (теоретичний аспект) // Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації. - 2018. - № 4. - С. 28-37.
3. Білан Н. І. Суспільно-політичний аспект соціальних медіа // Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. 2016. Vol. IV (12), Issue 76. С. 34–38.
4. Василенко М. К. Особливості розвитку журналістики-розслідування. Припустимі стандарти домислу і вимислу. Наукові записки Української академії друкарства. 2012. Вип. 2 (39). С. 31–36.
5. Верьовко М. Г., Іванов В. Ф., Різун В. В. Журналістика // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009.
6. Виговська Н. А. Мультимедійність та конвергентність як фактори трансформації регіональних медіа : автореф. дис. канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04 – Теорія та історія журналістики / Класичний приватний ун-т. Запоріжжя, 2015. 23 с.
7. Волощук К. Трансформація українських медіа під час війни (на прикладі інтернет-видань «Українська правда», «Тексти», «Бабель» за 2022–2025 роки) // Актуальні питання інформаційної діяльності: теорії та інновації : зб. матеріалів X Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 20 березня 2025 р.) / під заг. ред. В. Г. Спрінсяна. Одеса : Одеська політехніка, 2025. С. 212–217.

8. Вплив нових інформаційних технологій на трансформацію журналістських жанрів. Науковий блог. URL: <https://naub.oa.edu.ua/vplyv-novyh-informatsijnyh-tehnolohi/> (дата звернення: 18.12.2025).
9. Гавран І., Грабарчук О., Грубич К. Жанрово-тематична класифікація відеоблогінга: науковий підхід // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2021. № 3. Розд. «Мистецький простір: історія та сучасність». С. 92–97.
10. Гарачковська О. Жанрові особливості аналітичної журналістики у контексті становлення сучасного інформаційного простору. Український інформаційний простір. 2021. № 2(8). С. 146–154. URL: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.2\(8\).2021.245866](https://doi.org/10.31866/2616-7948.2(8).2021.245866) (дата звернення: 24.01.2026).
11. Гарматій О. В. Інформаційні жанри як пріоритетні у практиці інформгентств // Поліграфія і видавнича справа. 2015. № 1. С. 141–148.
12. Гід журналіста: Збірка навчальних матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ. К.: без в/в, 2003. 124 с.
13. Голік О. В. Історія науки про жанрову систему друкованих ЗМІ // Масова комунікація: історія, сьогодення, перспективи. Розділ І: Актуальні проблеми соціальних комунікацій. 2012. № 2. С. 14–19.
14. Голік О. В. Методологічний аспект теорії жанрів періодичних ЗМІ // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2009. Вип. 32. С. 113–120.
15. Городенко Л. М. Тенденції розвитку інформаційних жанрів в українському Інтернеті // Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. 2016. Vol. IV (12), Issue 76. С. 46–49.
16. Городенко Л. М., Цимбаленко Є. С. Мультимедійність як технологія жанрової дифузії в контексті трансформації медіагалузі // Наукові записки Інституту журналістики. 2023. Т. 1 (82). С. 11–32.

17. Горун К. Огляд прикладів застосування основних технік інформаційного впливу // Актуальні питання інформаційної діяльності: теорії та інновації : зб. матеріалів X Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 20 березня 2025 р.) / під заг. ред. В. Г. Спрінсяна. Одеса : Одеська політехніка, 2025. С. 294–297.

18. Гречана Е. Особливості функціонування репортажів у мережевих ЗМІ / Е. Гречана ; наук. керівник А. Г. Михайлик // Інтернет-журналістика як нова форма універсального мультимедіа : зб. тез наук.-практ. конф. / редкол.: В. А. Стекольников, Н. О. Євдокимова, О. Б. Звягінцева та ін. – Миколаїв : Міжнар. класич. ун-т ім. П. Орлика, 2019. – С. 46-49..

19. Грозна О. Дефініційна полеміка в сфері інтернет-журналістики щодо понять «жанр» і «формат» у сучасному інформаційному просторі // Український інформаційний простір. 2022. № 2(10). С. 119–130.

20. Давид О. Роль ЗМІ у виникненні кризових ситуацій: у контексті професійних стандартів журналістики. Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. Серія журналістика. 2006. Вип. 29. С. 101–106.

21. Дев'ятко М. Рекламний текст та особливості його впливу на людину // Лінгвокомп'ютерні дослідження : зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т ім. Василя Стуса ; гол. ред. А. Загнітко. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2022. Вип. 15. С. 70–73.

22. Дрозд Н. С. Замітка як провідний жанр новинної журналістики. Наукові записки Інституту журналістики. 2009. Т. 35, квіт. - черв. С. 182–188.

23. Жанри інформаційні. ВУЕ. URL: https://vue.gov.ua/Жанри_інформаційні (дата звернення: 29.01.2026).

24. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. 3 видання. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів. ПАІС. 2008. 270 с.

25. Ів Аньєс: «Журналістика – це щось більше, ніж професія!». Медіакритика. URL: <http://mediakrytyka.lnu.edu.ua/mediafilosofiya/iv-anyes-zhurnalistyka-tse-schos-bilshe-nizh-profesiya.html> (дата звернення: 29.01.2026).

26. Іванов В. Ф. Загальні стандарти журналістики. Інформаційне суспільство. 2011. Вип. 13, січ. - черв. С. 28–29.
27. Іващук А. Трансформація жанру нарис у нових медіа. Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. 2019. Вип. 46. С. 297–303.
28. Інтернет-журналістика та новітні технології в сучасних медіа: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (1 квітня 2020 р.) / наук. ред. В. О. Гандзюк. – К.: КУБГ, 2020. – 106 с.
29. Каверіна А. С. Ключові тенденції в українському медіапросторі / А. С. Каверіна // Молодий вчений : Науковий журнал. 2015. № 10 (25). С. 200–204.
30. Кириленко О. Особливості роботи редакції «Суспільне Суми» в умовах воєнного стану // Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи : матеріали наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих науковців (Суми, 26–27 травня 2022 р.) / уклад. І. Р. Жиленко, В. О. Садівничий. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 13–17.
31. Кость С. Поняття творчості в журналістській діяльності. Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2021. Випуск 50. С. 13–29.
32. Крайнікова Т. С. Аналітичні жанри журналістики // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Аналітичні_жанри_журналістики (дата звернення: 18.12.2025).
33. Лавриш Ю. Жанрова палітра нових медій: специфіка і креативність. Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. 2018. Вип. 44. С. 239–245.
34. Лешко У. Типологія жанрів інтернет-журналістики: теоретичні аспекти // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2018. Вип. 44. С. 246–253.
35. Мацишина І. Структура мультимедійного сторітелінгу (на прикладі лонгріду) // Кросмедіа: контент, технології, перспективи: колективна монографія / за заг.ред. н.із соц. ком. В.Е. Шевченко; Інститут журналістики

Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К.: Кафедра мультимедійних технологій і медіа дизайну Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017. 234 с.

36. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. 5-те вид., перероб. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 496 с.

37. Момот Н.М., Яковець А.Р. Специфіка комунікаційних технологій у сфері інформаційного протистояння / Н.М. Момот, А.Р. Яковець // Міждисциплінарні дослідження науки XXI століття: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених та студентів (1 грудня 2025 р.) . - Київ: Університет «КРОК», 2025. - С.208-209.

38. Навальна М. Жаргонна лексика в заголовках інтернет-видання «Українська правда» // Волинь філологічна: текст і контекст. Лінгвостилістика XXI століття: стан і перспективи : зб. наук. пр. / упоряд. С.К.Богдан. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. Вип. № 15. С. 210-221.

39. Нестеренко О. Жанрова природа мультимедійних історій // Наукові записки. 2016. №2 (53). С. 346-355.

40. Останні новини України та світу. Війни в Україні. Liga.net. URL: <https://www.liga.net/ua> (дата звернення: 29.01.2026).

41. Петренко С. Духовні сенси категорії «правда» в медіариторичі Президента України В. Зеленського в умовах російсько-української війни // Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи : матеріали наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих науковців (Суми, 26–27 травня 2022 р.) / уклад. І. Р. Жиленко, В. О. Садівничий. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 20–26.

42. Психологія журналістської творчості: Конспект лекцій /Укладач О.А. Кривопишина. Суми: Вид-во СумДУ, 2009. 131 с.

43. Різун В.В. Журналістика починається з особи журналіста // Ю.В. Бондар, В.М. Корнєєв (упоряд.). Університети Володимира Різун: слово на пошану з нагоди 60-річчя та праці ювіляра. Одеса : Астропринт, 2017. С. 347–350.

44. Сенкевич Г. Інформаційний інтелектуалізм В. Буряка як свідомісно-творче доповнення концепції журналістської майстерності В. Здоровеги // Соціокомунікаційне середовище. Образ. 2023. Вип. 2 (42). С. 38–45.
45. Слюсаренко М. Стаття як жанр журналістики. Проблеми сучасного літературознавства. 2017. Вип. 25. С. 58–67.
46. Стеблина Н. О. Репрезентація політичного режиму України у новинах онлайн-видання «Українська правда» // Політичне життя. 2019. № 4. С. 99–108.
47. Суспільне Новини. Суспільне Медіа. URL: <https://suspilne.media/>. (дата звернення: 29.01.2026).
48. Тимошик М. Жанри журналістики як науково-практична проблема: до провокації фахової полеміки теоретиків і практиків ЗМІ // Український інформаційний простір. 2022. № 2(10). С. 14–42.
49. Тимошик М. Журналіст як професія: ретроспективний огляд побутування поняття в інформаційному просторі. Український інформаційний простір. 2021. № 2(8). С. 39–73. URL: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.2\(8\).2021.245811](https://doi.org/10.31866/2616-7948.2(8).2021.245811) (дата звернення: 24.12.2025).
50. Тонкіх І. Ю. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. 130 с.
51. ТОП 100 новинних сайтів України. On News, розміщення статей у інтернет ЗМІ України. URL: <https://ua.on-news.net/blogi/top-100-novynnyh-saytiv-ukrayni> (дата звернення: 29.01.2026).
52. Українська правда. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 29.01.2026).
53. Федорчук А. Особливості створення інформаційних ресурсів на основі традиційних та електронних ЗМІ // Бібліотечний вісник. - 2009. - № 4. - С. 21-25.

54. Федорчук А.Г. Теоретико-методичні засади аналізу інформаційного потоку соціально-політичного спрямування // Бібліотекознавство, документознавство, інформологія. 2004. № 2. С. 33–38.
55. Хміль-Чуприна В. Жанрова палітра публіцистичних матеріалів на літературну тематику. *Communications and Communicative Technologies*. 2020. № 20. С. 94–99. URL: <https://doi.org/10.15421/292014> (дата звернення: 24.01.2026).
56. Холод О.М. Методологія досліджень соціальних комунікацій. Львів. ПАІС, 2014. 280 с.
57. Цимбаленко Є., Соколова К. Трансформація журналістських жанрів (на прикладі інтернет-медіа) // Інформаційне суспільство. 2013. Випуск 17. С. 80–83.
58. Чабаненко М. Сучасні тенденції в застосуванні жанру інтерв'ю (на прикладі інтернет-видання «Українська правда») // Журналістика майбутнього: виклики, тенденції, перспективи розвитку : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 18–19 жовт. 2022 р.). Львів : Простір-М, 2022. С. 173–178.
59. Чернега В. Інформаційні жанри в Інтернет-медіа / В. Чернега ; наук. керівник О. О. Митрофанов // Інтернет-журналістика як нова форма універсального мультимедіа : зб. тез наук.-практ. конф. / редкол.: В. А. Стекольщикова, Н. О. Євдокимова, О. Б. Звягінцева та ін. – Миколаїв : Міжнар. класич. ун-т ім. П. Орлика, 2019. – С. 73-76.
60. Чорнобук К. Дотримання журналістських стандартів у газетах The Sunday Times, The Wall Street Journal, The New York Times на прикладі матеріалів про війну в Україні // Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи : матеріали наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих науковців (Суми, 26–27 травня 2022 р.) / уклад. І. Р. Жиленко, В. О. Садівничий. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 103–106.

61. Шийка С. Жанрові особливості інформаційної журналістики // Український інформаційний простір. 2022. № 1(9). С. 147–160.
62. Яцимірська М., Драган Н. Медіатекст як продукт журналістської творчості (психолінгвістичний аналіз логічного сприйняття та емоцій). Вісник Львівського національного університету. Серія: Журналістика, 2007. С. 267–276.
63. Anderson K. Live blogging evolved: context and curation not just collection // Strange Attractor. 2011. Vol. 23. p. 82–101.
64. Bardoel J. Beyond Journalism: A Profession between Information Society and Civil Society // European Journal of Communication. 1996. Vol. 11, No. 3. P. 283–302.
65. BuzzFeed News | Breaking News | Original Reporting | News Analysis. URL: <https://www.buzzfeednews.com/> (date of access: 03.12.2025).
66. Deuze M. The web and its journalism: Considering the consequences of different types of news media online // New Media & Society. 2003. Vol. 5, No. 2. P. 203–230.
67. Deuze M. What is Journalism? Professional Identity and Ideology of Journalists Reconsidered // Journalism. 2005. Vol. 6, No. 4. P. 442–464. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1464884905056815> (date of access: 18.02.2026).
68. Karlsson M. The Immediacy of Online News // Journalism. 2011. Vol. 12, No. 3. P. 279–295. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1464884910388223> (date of access: 18.02.2026).
69. Latest news, sport and opinion from the Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/europe> (date of access: 03.12.2025).
70. Lim J. The Mythological Status of the Immediacy of the Most Important Online News // Journalism Studies. 2012. Vol. 13, No. 1. P. 71–89.
71. Thurman N., Walters A. Live Blogging – Digital Journalism’s Pivotal Platform // Digital Journalism. 2013. Vol. 1, No. 1. P. 82–101. URL:

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21670811.2012.714935> (date of access: 18.02.2026).